

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA
OSTRAVA

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY A SPRÁVY

Vybrané místní veřejné služby v Ostravě

Selected Local Public Services in Ostrava

Student: Irena Piškytlová

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Martina Halásková, Ph.D.

Ostrava 2016

Zadání bakalářské práce

Student: **Irena Piškytlová**

Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa

Téma: **Vybrané místní veřejné služby v Ostravě**
Selected Local Public Services in Ostrava

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Postavení a význam místních veřejných služeb
3. Analýza vybraných místních veřejných služeb v Ostravě
4. Zhodnocení vybraných místních veřejných služeb v Ostravě
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 488 s. ISBN 978-80-7357-936-4.

SHELLEOVÁ, Andrea. *Nejčastější problémy ve veřejných zakázkách nejen pro sektorové zadavatele*. Praha: Linde, 2014. 119 s. ISBN 978-80-7201-857-4.

SLAVÍK, Jakub. *Marketing a strategické řízení ve veřejných službách. Jak poskytovat zákaznický orientované veřejné služby*. Praha: Grada, 2014. 192 s. ISBN 978-80-247-4819-1.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Martina Halásková, Ph.D.**

Datum zadání: 20.11.2015

Datum odevzdání: 06.05.2016

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně příloh, vypracovala samostatně. Přílohy č. 1, 2, 3, 4, 5, 6 dané mi k dispozici jsem samostatně doplnila.

V Ostravě dne 7. 7. 2016

.....
jméno a příjmení studenta

OBSAH

1 ÚVOD	5
2 POSTAVENÍ A VÝZNAM MÍSTNÍCH VEŘEJNÝCH SLUŽEB	7
2.1 CHARAKTERISTIKA MÍSTNÍCH VEŘEJNÝCH SLUŽEB OBCÍ A MĚST	7
2.2 VLASTNOSTI MÍSTNÍCH VEŘEJNÝCH SLUŽEB	9
2.3 REGULACE MÍSTNÍCH VEŘEJNÝCH SLUŽEB	9
2.4 KVALITA A STANDARDY MÍSTNÍCH VEŘEJNÝCH SLUŽEB	11
2.5 PARTNERSTVÍ A SPOLUPRÁCE V POSKYTOVÁNÍ MÍSTNÍCH VEŘEJNÝCH SLUŽEB	13
2.6 MOŽNOSTI FINANCOVÁNÍ MÍSTNÍCH VEŘEJNÝCH SLUŽEB	15
3 ANALÝZA VYBRANÝCH MÍSTNÍCH VEŘEJNÝCH SLUŽEB V OSTRAVĚ	18
3.1 ANALÝZA SBĚRU, SVOZU A ODSTRAŇOVÁNÍ KOMUNÁLNÍHO ODPADU V OSTRAVĚ	18
3.1.1 ORGANIZAČNÍ ZABEZPEČENÍ SBĚRU, SVOZU A ODSTRAŇOVÁNÍ KOMUNÁLNÍHO ODPADU V OSTRAVĚ	19
3.1.2 LEGISLATIVNÍ ZAJIŠTĚNÍ SBĚRU, SVOZU A ODSTRAŇOVÁNÍ KOMUNÁLNÍHO ODPADU V OSTRAVĚ	20
3.1.3 FINANCOVÁNÍ SBĚRU, SVOZU A ODSTRAŇOVÁNÍ KOMUNÁLNÍHO ODPADU V OSTRAVĚ	21
3.2 ANALÝZA PÉČE O VEŘEJNOU ZELEŇ V OSTRAVĚ	24
3.2.1 ORGANIZAČNÍ ZABEZPEČENÍ PÉČE O VEŘEJNOU ZELEŇ V OSTRAVĚ	24
3.2.2 LEGISLATIVNÍ ZAJIŠTĚNÍ PÉČE O VEŘEJNOU ZELEŇ V OSTRAVĚ	25
3.2.3 FINANCOVÁNÍ PÉČE O VEŘEJNOU ZELEŇ V OSTRAVĚ	26
3.3 ANALÝZA MĚSTSKÉ HROMADNÉ DOPRAVY V OSTRAVĚ	28
3.3.1 ORGANIZAČNÍ ZABEZPEČENÍ MĚSTSKÉ HROMADNÉ DOPRAVY V OSTRAVĚ	28
3.3.2 LEGISLATIVNÍ ZAJIŠTĚNÍ MĚSTSKÉ HROMADNÉ DOPRAVY V OSTRAVĚ	31
3.3.3 FINANCOVÁNÍ MĚSTSKÉ HROMADNÉ DOPRAVY V OSTRAVĚ	32
4 ZHODNOCENÍ VYBRANÝCH MÍSTNÍCH VEŘEJNÝCH SLUŽEB V OSTRAVĚ	35
4.1 ZHODNOCENÍ NÁKLADŮ VYBRANÝCH MÍSTNÍCH VEŘEJNÝCH SLUŽEB V OSTRAVĚ	35
4.1.1 ZHODNOCENÍ NÁKLADŮ NA SBĚR, SVOZ A ODSTRAŇOVÁNÍ KOMUNÁLNÍHO ODPADU V OSTRAVĚ	35
4.1.2 ZHODNOCENÍ NÁKLADŮ NA PÉČI O VEŘEJNOU ZELEŇ V OSTRAVĚ	37

4.1.3 ZHODNOCENÍ NÁKLADŮ NA MĚSTSKOU HROMADNOU DOPRAVU V OSTRAVĚ.....	39
4.2 ZHODNOCENÍ STANDARDŮ KVALITY VYBRANÝCH MÍSTNÍCH VEŘEJNÝCH SLUŽEB V OSTRAVĚ.....	42
4.2.1 ZHODNOCENÍ STANDARDU KVALITY SBĚRU, SVOZU A ODSTRAŇOVÁNÍ KOMUNÁLNÍHO ODPADU V OSTRAVĚ	43
4.2.2 ZHODNOCENÍ STANDARDU KVALITY PÉČE O VEŘEJNOU ZELEŇ V OSTRAVĚ	45
4.2.3 ZHODNOCENÍ STANDARDU KVALITY MĚSTSKÉ HROMADNÉ DOPRAVY V OSTRAVĚ	46
5 ZÁVĚR	48
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	50
SEZNAM ZKRATEK.....	56

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHY

1 Úvod

Místní veřejné služby jsou určeny všem společenským skupinám a jsou spojovány s přístupy ke zlepšování výkonů územní samosprávy a zvyšováním efektivity v jejich poskytování. Místní veřejné služby jsou plánovány provázaně a koordinovaně na základě sociálních, ekonomických a právních aspektů daného území. Územní samosprávy tyto služby intervenují na svém území jako služby veřejnosti. Protože se jedná o širokou škálu druhů místních veřejných služeb, byly vybrány pro zpracování bakalářské práce ty služby, které se významně podílejí na územním rozvoji města Ostravy. Hlavními faktory města jsou stárnoucí obyvatelstvo a ekologické zátěže z minulých let, které mají vliv na pokles obyvatel žijících ve městě a ekonomiku města Ostravy.

Územní samosprávy hospodaří se svým majetkem, což jim dává možnost zakládat obchodní společnosti a zřizovat příspěvkové organizace. Nejčastěji používanými formami obchodních společností je akciová společnost a společnost s ručením omezeným, jednak mohou vyvíjet podnikatelské aktivity v ziskové sféře a rozšiřovat systém poskytovaných místních veřejných služeb, a jednak zvyšovat kvalitu života daného územního celku. Ostrava je třetím největším městem v České republice a třetím největším městem co do počtu obyvatel, což návrhem změny zákona o rozpočtovém určení daní způsobilo nemalé škrty v územním rozpočtu na období 2012-2013.

Cílem bakalářské práce je zhodnocení kvality vybraných místních veřejných služeb v letech 2010-2014. Pro zhodnocení místních veřejných služeb byly zvoleny sběr, svoz a odstraňování komunálního odpadu, péče o veřejnou zeleň a městská hromadná doprava v Ostravě. Ke zhodnocení byly použity zejména náklady statutárního města Ostravy a standardy kvality zvolených služeb se zaměřením na územní rozvoj.

Pro naplnění cíle práce byla ověřována hypotéza, zda „*statutární město Ostrava vybrané místní veřejné služby financuje převážně ze zdrojů územního rozpočtu a zachovává rovnováhu mezi rozvojem města Ostravy a kvalitou těchto služeb*“.

V bakalářské práci byly použity převážně metody: analýzy dokumentů, časových řad a komparativní analýza pro srovnání údajů finančních transakcí z rozpočtu města a měření standardů. Za použití indukce a dedukce byly vysvětleny rozdíly v realizaci zvolených služeb. Syntézou poznatků byl vytvořen model vybraných místních veřejných služeb, abychom

porozuměli systému územní samosprávy a způsobům zajištění vybraných místních veřejných služeb se zaměřením na územní rozvoj v Ostravě.

Bakalářská práce je rozvržena do pěti kapitol. První kapitolou je úvod. Druhá kapitola je teoretickou částí bakalářské práce. Přibližuje fungování místních veřejných služeb a jejich úlohu, vlastnosti, vztahy, formy spolupráce, co se rozumí pod pojmem efektivní vynakládání finančních prostředků z územních rozpočtů na zajištění a zvyšování kvality poskytovaných místních veřejných služeb v rozsahu územní samosprávy v prostředí České republiky.

Třetí kapitola je analýzou vybraných místních veřejných služeb v rámci statutárního města Ostravy za období 2010-2014. Podrobně byly zkoumány způsoby zajištění sběru, svozu a odstraňování komunálního odpadu v rámci městské sítě, způsoby zajištění údržby a obnovy veřejné zeleně, způsoby zajištění přepravních služeb cestujících v Ostravě a vymezen okruh činností poskytovatelů zvolených služeb podle těchto kritérií: organizační zabezpečení, legislativní zajištění a financování. Pro zpracování zákonů a ostatních právních předpisů byla použita výchozí legislativa. Čtvrtá kapitola je zhodnocením vybraných místních veřejných služeb podle zvolených kritérií: náklady na zajištění městského systému a veřejné služby, standardy kvality a jejich využití v letech 2010-2014. Spočívá v optimalizaci nákladů města Ostravy, ve změnách kvality poskytovaných služeb a měření dle stanovených standardů se zaměřením na územní rozvoj.

V závěru jsou shromážděny výsledky vyplývající z analýzy a ze zhodnocení vybraných místních veřejných služeb v Ostravě, které potvrzují vliv vybraných místních veřejných služeb v Ostravě na zvýšení kvality života místních obyvatel v letech 2010-2014.

Bakalářská práce vychází z poskytnutých interních materiálů odborem ochrany životního prostředí, odborem dopravy, odborem financí a rozpočtu Magistrátu města Ostravy, městským obvodem Slezská Ostrava, městským obvodem Moravská Ostrava a Přívoz, OZO Ostrava s.r.o. Ke zpracování byla použita odborná literatura související s veřejnou správou a jejím rozdělením s vazbou na veřejné služby.

2 Postavení a význam místních veřejných služeb

Úkolem místních veřejných služeb v tržní ekonomice je nabídnout jistý komfort prostřednictvím nezbytně nutných služeb všem občanům, resp. uživatelům na lokální úrovni. Potřeby a požadavky místních občanů vycházejí z historického základu a z geografické polohy místa, kde žijí. Územní samosprávy hospodaří a rozhodují o místních veřejných službách jednak v rámci těchto požadavků, a jednak v rámci uložených standardů kvality a efektivnosti využívání těchto poskytovaných služeb ze strany státu a Evropské komise pro regionální rozvoj a zvyšování kvality života v něm, a to pro dosažení rovnováhy s životními podmínkami místních společenských skupin ze znevýhodněného socioekonomického prostředí (vzdělání, zdravotní služby apod.). Efektivní využívání těchto služeb si vyžaduje spolehlivé informační prostředky, které budou dostupné široké místní veřejnosti, ať už prostřednictvím webových stránek či zveřejňováním na veřejné desce úřadu.

2.1 Charakteristika místních veřejných služeb obcí a měst

Místními veřejnými službami se rozumí služby, které jsou garantovány, organizovány a regulovány obecními a krajskými územními samosprávami, které o nich rozhodují. Ve své spotřebě jsou nedělitelné, nerivalitní a nevylučitelné a jsou financovány z veřejných prostředků územních rozpočtů, ve kterých se mohou vyskytovat i jako ztrátové. Pro vymezení autonomie rozhodování u územních samospráv platí princip subsidiarity, který umožňuje realizaci rozhodnutí v poskytování služeb a statků bez zásahu jiné územní úrovně, s výjimkou, kterou určuje zákon (Provazníková, 2015). Jsou nezbytné pro fungování některých sociálních skupin, jako například zdravotně postižených osob, bezdomovců, svobodných matek s dětmi, ohrožených jím chudobou nebo vyloučených ze společnosti, seniorů aj. Územní samosprávy jsou povinny poskytovat finanční prostředky za sociální bydlení, stejně tak podporovat nové pracovní příležitosti u podnikatelských subjektů a spolupracovat s neziskovými organizacemi (Trhlínová, 2014), pečovat o všestranný rozvoj svého území a o zvyšování kvality života občanů.

Kvalitou života chápeme individuální potřeby, které jsou uspokojovány a mají pozitivní dopad na ekonomický růst, životní styl a pohodlí místních občanů. Trhlínová (2014, s. 13) popisuje kvalitu života takto: *„Mezi základní charakteristiky kvality života patří pracovní příležitosti, investiční příležitosti, technická, dopravní i občanská infrastruktura,*

zdravotní služby, sociální služby, vzdělávací instituce, transparentnost řízení veřejné správy, kvalita životního prostředí, cenová hladina, zadlužení veřejných financí, urbanistický a architektonický charakter místa, bezpečí apod.“

Zajišťování místních veřejných služeb spočívá v síle postavení společenských skupin, jednotlivců ve schopnosti prosazovat své zájmy a potřeby. Veřejnoprávní instituce obstarávají fungování systému lokálních služeb, nicméně se přiklání ke spolupráci s podnikatelskými subjekty soukromého sektoru a soukromoprávních neziskových organizací občanského sektoru z důvodu určení, o které místní veřejné služby je zájem a v jakém rozsahu s předpokladem, že se vybrané služby budou skutečně využívat a nebude docházet k neefektivnímu hospodaření s vynaloženými nenávratnými finančními prostředky. Významnou součástí lokálního rozvoje služeb území jsou místní aktéři, kteří vstupují do veřejné politiky a jsou schopni upozornit a řešit společenské problémy, tj. volení zástupci obcí, měst, krajů, odborní pracovníci, vzdělávací instituce, hospodářské komory, zájmová sdružení, podnikatelské subjekty, investiční společnosti, informační centra, občané, neziskové organizace, experti, média, některé mezinárodní organizace a další (Trhlínová, 2014; Peková, 2012; Provazníková, 2015).

Územní samosprávy jsou veřejnoprávními institucemi, které prostřednictvím svých vnitřních organizačních struktur, tj. zastupitelstva, rady, starosty nebo primátora, obecního úřadu, městské části nebo obvodu, rozhodují v samostatné působnosti, jaké množství a druhy místních veřejných služeb budou na daném území poskytovány. Za tímto účelem zřizují organizační složky a příspěvkové organizace, které jsou veřejně prospěšnými organizacemi, jejichž poslání je realizováno na neziskovém principu s cílem dosažení maximalizace užitku z produkce místních veřejných služeb za minimální náklady, taktéž zakládají vlastní obchodní společnosti s 100% majetkovou účastí. V případě příspěvkových organizací, které mohou mít i vlastní příjmy, jsou použity pro financování jejich veřejně prospěšných činností (Rektořík, 2010). Odpovědnost za zabezpečení místních veřejných služeb v rámci decentralizace a dekoncentrace centrálního řízení veřejné správy byla přenesena na územní samosprávy, které se staly garanty lokálních služeb příslušné územní úrovně. Ty jsou nuceny vytvářet investiční strategie a zabezpečovat lokální služby v rozsahu střednědobých a dlouhodobých výhledů pro zvyšování jejich kvality a efektivity využívání s pomocí moderních manažerských metod (Peková, 2012).

Jiné sektory národního hospodářství nemohou zastoupit veřejný sektor svými kapacitami a možnostmi při zabezpečování těchto služeb především v oblasti daňových výhod a slev.

2.2 Vlastnosti místních veřejných služeb

Rozlišujeme služby podle čtyř základních vlastností: nehmotnost, nestálost, neoddělitelnost a neskladovatelnost. Jednoduše řečeno, službu nemůžeme popsat, jak vypadá, pouze můžeme vyjádřit své pocity z vykonané služby. Nemůžeme si ji uskladnit a použít v jiný čas nebo místo. S tímto úzce souvisí informační a komunikační technologie, které jsou využívány místní samosprávou pod názvem „*dálkový přístup*“ ke zveřejňovaným informacím (Foret, 2012).

Služby chápeme prostřednictvím užitku, který je vázán na přímý kontakt s osobou nebo organizací, např. ve školství, ve zdravotnictví, v kultuře, v dopravě apod. Zůstává v povědomí a nezkoumáme jeho fyzickou podobu, je spojen s časem a místem. Jedná se o pocitovou a společenskou oblast přání a požadavků.

Podle Provazníkové (2015, s. 219) rozlišujeme čtyři kategorie veřejných služeb:

- a) Služby, ze kterých plyne užitek všem bez rozdílu, takže zpoplatnění je nemožné. Mají charakter čistého veřejného statku, např. obecní policie, požární ochrana, pouliční osvětlení, veřejná zeleň, péče o životní prostředí.
- b) Služby, které jsou poskytovány jednotlivcům, avšak s širším přínosem pro společnost. Jsou to tzv. upřednostněné statky, které obce a kraje musí poskytovat, ale i financovat. Mezi ně patří: vzdělávání, lékařská péče a dále kanalizace, odvoz odpadů a za určitých okolností veřejná doprava.
- c) Služby, které jsou nezbytné pro kvalitu života a vyžadují tak velké investice, že je pravděpodobné jejich monopolní poskytování, poněvadž lidé nemají možnost jiného dodavatele.
- d) Služby, které jsou nezbytné pro kvalitu života, avšak které by byly příliš nákladné pro skupiny obyvatel s nízkými příjmy, pokud by se ponechaly na tržním základě.

2.3 Regulace místních veřejných služeb

Místní veřejné služby jsou charakteristické svou roztríštěností a rozmanitostí vzhledem k počtu 6200 obcí na území České republiky. Reforma veřejné správy na konci roku 2002 přispěla ke zjednodušení systému v poskytování kvality místních veřejných služeb

a naopak s sebou přinesla vyšší nároky na koncepční řešení komunikace s veřejností, standardy, priority, kvalitu, specifikaci a vymezení služeb, na systém a hledání nástrojů pro jejich zajištění. V souvislosti s těmito přístupy vzrostly i náklady v územních rozpočtech obcí (Kadeřábková a Peková, 2012).

V systému řízení územní samosprávy jsou vyloučeny zcela pochybnosti o samosprávném fungování územních celků a zásahy do působnosti jiného územního celku, pokud tak není přímo uloženo zákonem. Jedná se o čistý veřejný statek či službu, která je každému přístupná bez omezení na územní úrovni. Samostatná a přenesená působnost vymezuje autonomii a odpovědnost, upravuje organizaci a vnitřní členění, jaké místní veřejné služby se mají na daném území realizovat.

a) Samostatná působnost obce dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, obsahuje výčet vyhrazených pravomocí obce pro:

- vytváření podmínek rozvoje sociální péče,
- vytváření podmínek pro uspokojování potřeb svých občanů v souladu s místními předpoklady a místními zvyklostmi,
- uspokojování potřeby bydlení,
- ochranu a rozvoje zdraví,
- dopravu a spoje,
- potřeby informací,
- potřeby výchovy a vzdělávání,
- potřeby celkového kulturního rozvoje,
- potřeby ochrany veřejného pořádku,
- vydávání obecně závazných vyhlášek,
- zakládání a zřizování právnických osob a organizačních složek obce,
- zřizování obecní policie podle zvláštního zákona.

b) Přenesená působnost obce dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, je vykonávaná jen ve věcech, které stanoví zvláštní zákony.

Veřejnoprávní smlouva je právním jednáním v přenesené působnosti nebo jen její části. Takový právní úkon uzavírají mezi sebou obce s rozšířenou působností ve správním obvodu jednoho krajského úřadu.

Zákonem se přímo nestanoví povinnost obcím, které služby musí být poskytovány občanům a jakými způsoby, ale jde o výčet služeb v rámci veřejného sektoru, jež jsou financovány z veřejných rozpočtů dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů v jejich samostatné působnosti. Vše probíhá v závislosti na jednotlivých přístupech obcí k lokálním službám. K problematice místních veřejných služeb nesporně patří územní rozvoj, strategické řízení a plánování, státní politika. Pro realizaci územního rozvoje uplatňuje státní správa Politiku územního rozvoje ČR, která ve své přenesené působnosti může konkretizovat kompetence, povinnosti a odpovědnosti a delegovat je na územní samosprávy v rozmezí zákonů, vládních usnesení, směrnic ministerstev, vyhlášek a statutů (Kadeřábková a Peková, 2012).

Trendem územních samospráv je zajistit rovné podmínky na trhu služeb a statků, práce, zabezpečovat spravedlivé fungování tržního mechanismu v zájmu větší důchodové a majetkové rovnosti, minimalizovat negativní důsledky monopolu, odstraňovat negativní nebo kompenzovat pozitivní externality, zabezpečovat dostatečné množství místních veřejných služeb a regulovat životní podmínky obyvatel. Pro zlepšení a efektivní fungování územních samospráv se využívají marketingové nástroje a přístupy, které mají za úkol identifikovat potřeby a požadavky ze strany uživatelů, poněvadž se na aktivitách ve veřejném zájmu podílejí také neziskové organizace a podnikatelské subjekty jsou vhodnou alternativou pro udržitelný rozvoj území. Techniky a metody v podobě různých typů výzkumů jsou zaměřeny na cílové skupiny, na výsledky výzkumů veřejného mínění, sociologických výzkumů, public relations a veřejně přístupná zasedání, jež jsou významným kontrolním mechanismem přes aktivní komunikaci s místní veřejností, která naplňuje smysl fungování místní veřejné správy (Rektořík, 2010; Foret, 2012).

2.4 Kvalita a standardy místních veřejných služeb

Jsou to nástroje udržitelného rozvoje, které zabezpečují informace o kvalitě, jejichž obsahem jsou měřitelné ukazatele pro splnění požadovaného standardu služeb, zejména pro investiční činnosti, strategické řízení a plánování. Umožňující vstup do mezinárodních programů, jako je například Agenda 21 (MA21), jejíž jednotná koncepce umožňuje hodnotit a srovnávat kvality na jednotlivých územních úrovních. Jedním z aspektů je koncentrace na zapojení občanů do rozhodovacích procesů v souvislosti s rozvojem daného území, tj. moderní řízení veřejné správy prostřednictvím participace občanů a dosažení efektivní alokace materiálních, personálních a finančních zdrojů. Na světové úrovni existuje strategický

dokument OSN Agenda 21 (MA21), která vznikla v roce 1992 na summitu v Rio de Janeiro, který říká, že „*MA21 je nástroj ke zlepšování kvality veřejné správy, strategického řízení, zapojování veřejnosti a budování místního partnerství, s cílem podpořit systematický postup k udržitelnému rozvoji na místní či regionální úrovni.*“

Agendy 21 se dobrovolně účastní obce, města, kraje, regiony, místní akční skupiny, jež cítí povinnost za příští generace v oblasti udržitelného rozvoje. Za tímto účelem vznikla v roce 2003 Rada vlády pro regionální rozvoj v České republice, pod jejíž záštitou funguje pracovní skupina MA21 na mezinárodní úrovni. K tomuto nástroji posuzování kvality poskytovaných místních veřejných služeb slouží rozdělení těchto municipalit do čtyř kategorií od A do D podle stanovených šesti kritérií, které musí splňovat pro registraci v databázi MA21. Jednotlivé kategorie soustředí své požadavky a důsledně hodnotí jejich naplnění. Požadavky, pravidla, prezentace, oponentury a obhajoby jsou nástroji, které slouží pro monitorování kvality jednotlivých municipalit a jejich výsledky jsou porovnávány s jinými municipalitami v rozsahu Agendy 21.

Nejvyšší hodnocení municipality je založeno na dlouhodobém udržení postavení, tj. po 3 roky v kategorii B. Tento proces dlouhodobosti se uplatňuje především při získávání dotačních titulů pro investiční činnosti, které zatěžují územní rozpočty a ovlivňují rozsah a kvalitu místních veřejných služeb.

Agenda 21 nehodnotí pouze průběh zvyšování kvality, nýbrž i jejich pokročilost, kde používá metodu benchmarkingu pro srovnání dvou a více obcí, měst, krajů, regionů a místních akčních skupin prostřednictvím národní prohlídky, tj. prezentace daného místa, která je dostupná i veřejnosti.

Rozlišujeme obce na malé obce, obce, mikroregiony, kraje, místní akční skupiny a ostatní. Abychom dospěli k objektivnímu výsledku, musí být jednotliví účastníci rozdělení podle jejich charakteristiky na základě předložené dokumentace pro přihlášení do Agendy 21. Celý postup je časově omezen a v případě, že uchazeč o registraci nesplní tento termín, nebude zaevidován do příslušné databáze.

Aktuálnost statusu pro danou municipalitu se obnovuje každoročně, stejně tak se mohou měnit i stanovená kritéria pro jejich vyhodnocení a zařazení do příslušné kategorie od A do D (MV ČR, 2011).

Jak vyplývá z kontextu Agendy 21, nejedná se pouze o strategický dokument, ale je také národní institucí, která má svou organizační strukturu, jejíž fungování zajišťuje pracovní

skupina MA21, která je garantem všech procesů hodnocení, tajemník pracovní skupiny, který je koordinátorem, hodnotitel, administrátor, účastník databáze MA21, uchazeč, oponentní tým (MV ČR, 2011).

2.5 Partnerství a spolupráce v poskytování místních veřejných služeb

Partnerství může mít mnoho podob v zajišťování místních veřejných služeb vzhledem k počtu aktérů působících na daném území. Partneři jsou méně či více organizováni, mezi nimi je vytvořena forma spolupráce, dvou a více partnerů, ze které vyplývá vzájemná výhodnost v řešení jednoduchých i složitějších problémů v rámci veřejného zájmu. Můžeme tvrdit, že veřejným zájmem je vše, co přináší veřejné blaho všem. Nicméně společnost je natolik diverzifikována, že jen ty nejsilnější skupiny jsou schopny prosadit a ovlivňovat společenskou kulturu. Efektivní partnerství je závislé na institucionální podpoře, která v sobě zahrnuje právní jistotu, kdy obě strany mají možnost se domoci svých práv. Středem zájmu skupin je především jejich vlastní prospěch. Územní samospráva přináší do společnosti takové služby, které nejsou realizovány za účelem zisku, a tudíž by se nikdy nedostaly mezi občany. Veřejný sektor do partnerství vkládá veřejný movitý i nemovitý majetek, včetně peněžních prostředků daňových poplatníků, a není jeho zájmem si své voliče odradit od svých strategických záměrů (Kadeřábková a Peková, 2012; Trhlínová, 2015).

Oprávněnost partnerství je ověřitelným produktem ve společnosti podle množství a garantované kvality místních veřejných služeb. Pokud uživatelé za poskytovanou službu budou muset platit poplatky, musí být i ochotni zaplatit a využívat je ke svému životu. Vzájemnou podporou mohou být podnikatelské subjekty, které poskytují do místních veřejných služeb svou technickou vybavenost a odbornost. Partnerství podnikatelských subjektů ve věcech veřejných má pozitivní vliv na rozvoj podnikání a inovací, zvýšení počtu pracovních míst a vytváří stabilitu podnikání v daném území. Jinou formou spolupráce je partnerství mezi dvěma a více obcemi například k vybudování místní komunikace, výstavbě mateřské školy, podpoře turistického ruchu, propojení dopravy mezi obcemi apod. Tento způsob spolupráce zvyšuje objem finančních prostředků pro realizaci plánů rozvoje území a zlepšuje jejich pozici pro získání veřejných prostředků ze státního rozpočtu a dotací z evropských operačních programů. V oblasti rozvojových projektů je pozitivním argumentem taktéž participace expertů a výzkumných institucí (Kadeřábková a Peková, 2012).

Zajištění místních veřejných služeb formou meziobecní spolupráce je přínosem především malým obcím v samostatné působnosti z důvodu nedostatku finančních prostředků z územních rozpočtů pro rozvojové projekty. Jedná se o formu partnerství zakotvenou v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, která umožňuje obcím se sdružovat a vytvářet účelová sdružení k atraktivnosti jejich území a zvýšení kvality života občanů například v oblasti školství, sociálních a zdravotních služeb, zdokonalování systému veřejné dopravy, shromažďování a svoz komunálního odpadu, značení cest, cyklistických stezek, tramvajových, autobusových či trolejbusových zastávek, parkovacích míst, ubytování, parky, informačních světelných tabulí a další. Jak tvrdí Trhlínová (2014, s. 54): „Úspěch partnerství závisí i na schopnosti jednotlivých partnerů definovat si společné strategické vize a usilovat o společné cíle, na schopnosti vzájemně se respektovat a tolerovat a na rovnoprávném postavení jednotlivých partnerů“. Formy obecní spolupráce dokumentuje Tab. 2.1.

Tab. 2. 1: Formy meziobecní spolupráce v ČR

Dobrovolné svazky obcí	Pro dlouhodobé i krátkodobé projekty s cílem získat dotace, např. pro výstavbu nebo rekonstrukci čističky, výstavbu cyklostezky, vytvoření dopravního nebo turistického značení apod. Přínosem je rozvoj kultury mezi obcemi a rozšíření vzájemné spolupráce.
Místní akční skupiny	Pro rozvoj partnerství mezi veřejným, soukromým a občanským sektorem. Pro realizaci projektů na podporu venkova.

Zdroj: Vlastní zpracování dle Trhlínová, 2014

Propagace dobrých vztahů mezi veřejnou správou a ostatními aktéry má pozitivní vliv na ekonomický rozvoj území. Občané zasahují do problematiky plánování a využívání nástrojů otevřeně s možností odlišit své území specifickou veřejnou službou, která může rozvinout další oblasti veřejných služeb například turistický ruch, péči o veřejná prostranství nebo politiku rodin s malými dětmi apod. Zastoupení ve veřejných aktivitách přináší udržitelný rozvoj a stabilitu území (Trhlínová, 2015). Místní veřejné služby slouží především místní veřejnosti, která se vyslovuje svými potřebami a požadavky k rozhodnutím místní veřejné samosprávy formou přímého nebo nepřímého hlasování v závislosti na závažnosti tématu. Tento model řízení reguluje chování podnikatelských subjektů a neziskových organizací ve veřejných záležitostech a podporuje principy subsidiarity, komunikace, hospodárnosti a partnerství (Kadeřábková a Peková, 2012). Formy partnerství podnikatelských subjektů ve veřejných záležitostech dokumentuje Tab. 2.2.

Tab. 2. 2: Formy partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP) pro zabezpečení místních veřejných služeb

Licence	Smluvní spolupráce, kdy veřejný subjekt udělí výlučné právo poskytování služeb, jde o povolení vlastníka výlučných práv k využívání určitého produktu nebo znalostí.
Koncese	Smluvní vztah mezi veřejným zadavatelem a koncesionářem na základě veřejné soutěže, uděluje právo pro podnikatelskou činnost nebo provozovat určité zařízení. Soukromý subjekt má právo vybírat poplatky za poskytované služby, ze kterých hradí své náklady, včetně dotací, vyrovnávacích plateb a přebírá na sebe riziko podle výše poplatků.
Veřejná zakázka	Smluvní vztah mezi zadavatelem a jedním nebo více dodavateli pro zajištění efektivního a hospodárního přístupu k veřejným financím a zachování hospodářské soutěže.
Franchising	Smluvní vztah mezi poskytovatelem a nabyvatelem franchisu, kdy veřejný subjekt prodá právo provozování určité služby a zároveň si ponechá právo na kontrolu ceny a kvality služby, jež vychází z vlastnictví jména a značky.
Společné podniky	Majetková účast veřejného subjektu, který má právo zakládat obchodní společnosti nebo vstupovat svým majetkem do již existující společnosti, kde má právo kontroly a řízení.

Zdroj: Vlastní zpracování dle Peková, s. 71-72, s. 85 2012, Provazníková, 2015

V této fázi spolupráce se veřejný sektor dostává do role klienta a soukromý sektor do pozice poskytovatele místních veřejných služeb. Obě strany mohou sdílet aktivity v kladném smyslu, nicméně si musíme uvědomit, že územní samospráva hospodaří s veřejnými financemi a majetkem, tudíž je zodpovědná před celou veřejností za své úspěchy i neúspěchy. Je zřejmé, že se dostává do rizika, kde mohou být její majetkové poměry a důvěra značně ohroženy, kdežto soukromý subjekt má dlouhodobý stálý příjem a atraktivní image za poskytované místní veřejné služby.

Podobnou formou řízení společenských vztahů ve prospěch územního rozvoje je networking, který je založen na vytváření sítí na úrovni vertikální i horizontální, definuje vztahy mezi různými typy organizací se záměrem vytvořit mezi sebou kontakty a vztahy pro zajišťování místních veřejných služeb a jejich kolektivní spotřebu (Trhlínová, 2015).

2.6 Možnosti financování místních veřejných služeb

Systém lokálních příjmů pro financování místních veřejných služeb je závislý zejména na daňových příjmech, které jsou stanoveny dle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů, tedy jaké druhy daňových příjmů a v jaké výši obdrží příslušné územní rozpočty pro zajištění základních lokálních činností. Některé daňové příjmy jsou přímo svázány s ekonomickými ukazateli daného území, a to zaměstnanost, počet podnikatelů, hustota obyvatelstva respektující místo jejich původu. Jde o sdílené daňové příjmy, které byly vybrány na celostátní úrovni v podobě daně z přidané hodnoty, daní z příjmů a daně z nemovitých věcí, jejichž výnos byl procentuálně vyměřen ze sdílených daní

do územních rozpočtů, tedy ta část daně, která je výlučným příjmem územních rozpočtů podle celostátně jednotné daňové sazby a je daní svěřenou. Tyto příjmy nejsou účelové a územní jednotky s nimi mohou nakládat dle vlastních potřeb (Provazníková, 2015).

Dotace a transfery získávají územní rozpočty od státu podle daňového určení v případě, že jde o určitý zájem státu, aby se zvýšila kvalita služeb, které jsou určeny pro rozvoj území, např. k odstranění negativních externalit působících na zdraví místních obyvatel nebo na garanci státem určené veřejné služby. Pro větší efektivitu využívání služeb se využívají účelové dotace se spoluúčastí, tzn. *„na každou korunu dotace na určitou službu je nutno vynaložit stanovenou sumu z obecního (krajského) rozpočtu“* (Provazníková, 2015, s. 86), tedy územní samospráva se přímo podílí na zajištění místní veřejné služby a efektivně využívá své finanční prostředky a podporuje územní rozvoj. Za transfery považujeme finanční prostředky ze strukturálních fondů na podporu regionální politiky, z Evropského sociálního fondu a Fondu regionálního rozvoje (Provazníková, 2015).

Pokud jde o hospodaření s vlastním majetkem územních jednotek, mohou s ním nakládat dle vlastního uvážení, tedy jej pronajímat, dokonce i prodat nebo obchodovat s cennými papíry, mohou zakládat vlastní obchodní společnosti a zřizovat příspěvkové organizace a organizační složky. Vlastní příjmy jsou nedaňovými příjmy podle rozpočtového určení. Dříve zmiňované partnerství soukromého a veřejného sektoru (PPP) může být příkladem podnikání veřejného subjektu v ziskovém sektoru národního hospodářství, v jehož důsledku by mělo dojít k úspoře finančních prostředků na zajištění zadané místní veřejné služby a získání dodavatele, jehož služby budou splňovat požadavky veřejného zadavatele a stejně tak za co nejnižší cenu. Zapojováním soukromých subjektů do veřejných záležitostí přispívá ke stabilitě podnikání na daném území a zvýšení počtu nových pracovních míst. V tomto případě se nejčastěji používá zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů (Provazníková, 2015; Schelleová, 2014).

Poplatky jsou příjmy územních rozpočtů, které nemusí pokrývat zcela náklady na poskytované místní veřejné služby. V tomto případě platí, že zavedení poplatků je spojováno s transakčními náklady, které určují cenový podíl jednotlivce na spotřebě, tedy jde o smíšený veřejný statek. Zčásti hrazen uživateli a zčásti z veřejných prostředků územních rozpočtů. Obvykle se platí za svoz a likvidaci odpadu, dodávky vody, za čištění odpadních vod, sportovní, kulturní a rekreační služby apod. Poplatky plní především funkci regulace spotřeby, která může vyvolat i tu negativní stránku u uživatelů, kdy nebudou ochotni tuto

službu využívat a platit. V lepším případě, uživatelé dočasně sníží své nároky na poskytovanou službu (Provazníková, 2015).

Úvěry a půjčky se využívají veřejným sektorem zejména pro financování kapitálových výdajů, které mohou generovat budoucí příjmy do územních rozpočtů. Základní množství místních veřejných služeb daného území může finančně zabezpečit i vyšší úroveň samosprávy a půjčit územním jednotkám, které potřebují rychle řešit například technickou vybavenost skládek komunálního odpadu, infrastrukturu vody a tepla, investice do výstavby územní komunikace nebo za účelem poskytování základního a středního vzdělání apod. Další finanční možnosti jsou zejména komerční banky, které územní jednotky považují z pohledu rizikovosti za spolehlivé klienty pro garanci splácení (Provazníková, 2015).

3 Analýza vybraných místních veřejných služeb v Ostravě

V této části Bakalářské práce je věnována pozornost analýze místních veřejných služeb v Ostravě v letech 2010-2014. Analýza se zaměřuje na sběr, svoz a odstraňování komunálního odpadu, péči o veřejnou zeleň a městskou hromadnou dopravu v Ostravě. Podrobně rozebírá zvolená kritéria: organizační zabezpečení, legislativní zajištění a způsoby financování vybraných místních veřejných služeb. Pozornost je soustředěna na způsoby zajištění městského systému svozové služby, údržbu a obnovu veřejné zeleně a přepravu cestujících v souvislosti s řešením rostoucí produkce komunálního odpadu, se zabraňováním negativním dopadům na ovzduší a kvalitu vody, s hustotou a zatížením městských komunikací v Ostravě.

3.1 Analýza sběru, svozu a odstraňování komunálního odpadu v Ostravě

Analýza nakládání s odpady zahrnuje městský systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu na území SMO. Průměrná roční produkce komunálního odpadu v Ostravě je přibližně 99 tis. tun v letech 2010-2014 (*Vyhodnocení cílů odpadového hospodářství*, 2014). Na jednoho obyvatele Ostravy tak připadá 329 kg komunálního odpadu. Zahrnuje podmínky předcházení vzniku odpadů, snižování produkce komunálního odpadu a ochrany životního prostředí při nakládání s odpady v Ostravě.

Komunální odpad zahrnuje složky:

- směsného komunálního odpadu a objemného odpadu,
- tříděného (separovaného) odpadu,
- nebezpečného odpadu,
- odpad ze zahrad, atd.

Místní veřejná služba je charakteristická vytvářením městské sítě pro sběr, svoz a odstraňování komunálního odpadu. Činnosti odpadového hospodářství jsou zabezpečované a zajišťované ve struktuře územní samosprávy SMO, zahrnující zejména:

- odbor ochrany životního prostředí Magistrátu města Ostravy,
- odbor financí a rozpočtu Magistrátu města Ostravy,
- svozovou společnost OZO Ostrava s.r.o.

3.1.1 Organizační zabezpečení sběru, svozu a odstraňování komunálního odpadu v Ostravě

Místní veřejná služba sběru, svozu a odstraňování komunálního odpadu je zabezpečována prostřednictvím odboru ochrany životního prostředí Magistrátu města Ostravy. Zajištění této veřejné služby je na svozové společnosti OZO Ostrava s.r.o. za úhradu z rozpočtu města a kalendářní rok. Neznamená to však, že svozová společnost zajišťuje pouze služby pro občany a obce. Komunální odpady sváží v rámci SMO i v dalších 34 přilehlých obcích. Realizuje služby pro firmy a organizace na komerční úrovni a je konkurentem na trhu odpadů. Organizační nezávislost společnosti s ručením omezeným spočívá ve vlastních obchodních aktivitách, vlastních příjmech a minimální závislosti na rozpočtu SMO. Rostoucí produkce komunálního odpadu na území Ostravy a požadavky místních obyvatel jsou konfrontovány způsoby nakládání s odpady v rámci městského systému odpadového hospodářství. SMO má 100% majetkovou účast ve svozové společnosti OZO Ostrava s.r.o., což znamená, že je jejím zakladatelem a jediným společníkem (*Obchodní společnost*, 2015). Rada SMO má tak výhradní právo rozhodovat o věcech obce a určovat standardy pro zvýšení kvality svozové služby zejména ve třídění komunálního odpadu. Stejně tak zajišťuje plánovaný počet sběrných nádob a umístování dle obecně závazné vyhlášky č. 5/2008.

Městský systém třídění komunálního odpadu je zabezpečován podle Vyhlášky Ministerstva životního prostředí ČR č. 381/2001 Sb. pro zařazování jednotlivých složek komunálního odpadu podle druhu, kategorie a charakteru odpadu. Pro třídění komunálního odpadu jsou zajišťovány svozovou společností barevně rozlišené sběrné nádoby opatřené logem subjektu zajišťujícího svozovou službu či nálepkou identifikující oprávněný subjekt k převzetí komunálního odpadu je předmětem přílohy č. 1. Zařízením pro nakládání s odpady na území města Ostravy jsou sběrné dvory, kompostárna, linka na třídění skla, linka na třídění PET, mobilní a semimobilní sběrný.

SMO zajišťuje rozvoj odpadového hospodářství prostřednictvím svozové společnosti OZO Ostrava s.r.o. Realizace Plánu odpadového hospodářství města Ostravy 2011-2013 spočívá ve snižování produkce odpadu, zvyšování počtu sběrných nádob pro třídění komunálního odpadu, zvyšování energetického a materiálového využití složek tříděného odpadu pro další využití:

- plasty pro výrobu umělých vláken nebo nových PET lahví, nových fólií, lisovaných výrobků nebo jako palivo pro cementárny,
- sklo pro výrobu nového skla,
- papír pro výrobu recyklovaného papíru,
- kovové obaly pro výrobu kovů atd. (*Služby pro občany a obce*, 2016).

3.1.2 Legislativní zajištění sběru, svozu a odstraňování komunálního odpadu v Ostravě

Pojem odpad podle § 3 odst. 1 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů a jeho prováděcími předpisy (dále jen zákon o odpadech) je definován jako „*každá movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit*“. Komunálním odpadem podle § 4 odst. 1 písm. b) zákona o odpadech je „*veškerý odpad vznikající na území obce při činnosti fyzických osob a který je uveden jako komunální odpad v Katalogu odpadů s výjimkou odpadů vznikajících u právnických osob nebo fyzických osob oprávněných k podnikání*.“

Zákon o odpadech upravuje povinnosti původce odpadu a způsoby nakládání s odpady. Komunální odpad se tedy musí třídit, shromažďovat podle druhu a kategorií, zabezpečit tak, aby nedošlo k poškozování jednotlivých složek životního prostředí a zdraví lidí. Platit poplatky za ukládání odpadu na skládky spojené se zajištěním míst na odkládání veškerého komunálního odpadu. K těmto účelům slouží obecně závazná vyhláška č. 5/2008, ve znění obecně závazné vyhlášky č. 3/2015, kterou byl stanoven městský systém odpadového hospodářství, využíván místní veřejnou službou sběru, svozu a odstraňování komunálního odpadu. Způsoby nakládání s komunálním odpadem je předmětem přílohy č. 1.

Zavedení poplatku za komunální odpad neboli svoz popelnic prostřednictvím obecně závazné vyhlášky Zastupitelstva SMO je upraveno podle § 14 odst. 2 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, dále § 10 písm. d) a § 84 odst. 2 písm. h) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o obcích). Tímto je poplatek za provoz městského systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, včetně sazby poplatku, vznik a zánik poplatkové povinnosti, lhůty pro ohlašovací povinnosti, splatnost, úlevy a případné osvobození od poplatků, vybírán ve správě Magistrátu SMO.

Plán odpadového hospodářství města Ostravy 2011-2013 se řídí cíli a opatřeními v závazné části Plánu odpadového hospodářství Moravskoslezského kraje a jejími změnami

podle § 44 odst. 3 zákona o odpadech. Úkony zajištění pro plnění cílů a opatření odpadového hospodářství na regionální úrovni jsou stanoveny Plánem odpadového hospodářství Moravskoslezského kraje, který byl zpracován v návaznosti na Plán odpadového hospodářství ČR a podle zákona o odpadech. Cíle a opatření odpadového hospodářství jsou vyhlášeny pro období deseti let Nařízením vlády. Přehled nejvýznamnějších zákonných norem, prováděcích právních předpisů a řídicích dokumentů upravující fungování místní veřejné služby sběru, svozu a odstraňování komunálního odpadu na regionální úrovni v ČR je blíže dokumentováno v Tab. 3.1.

Tab. 3. 1: Přehled nejvýznamnějších zákonných norem odpadového hospodářství na regionální úrovni v ČR

Legislativní zajištění	
Zákony	Vyhlášky
Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých zákonů	Vyhláška č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů a Seznam nebezpečných odpadů Vyhláška č. 321/2014 Sb., o rozsahu a způsobu zajištění odděleného soustředování složek komunálních odpadů
Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých předpisů	
Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů	
Prováděcí předpisy	Řídicí dokumenty
Nařízení č. 197/2003 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky pro období 2003-2013 Nařízení č. 352/2014Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky pro období 2015-2024	Plán odpadového hospodářství ČR Plán odpadového hospodářství Moravskoslezského kraje Plán odpadového hospodářství města Ostravy

Zdroj: Vlastní zpracování dle MŽP, 2015

3.1.3 Financování sběru, svozu a odstraňování komunálního odpadu v Ostravě

Správu poplatku vykonává Magistrát města Ostravy, odbor financování a rozpočtu, zajišťuje na základě obecně závazné vyhlášky příslušného roku vybírání místních poplatků za komunální odpad na osobu a kalendářní rok. Z poplatku je hrazeno provozování městského systému a veřejná služba sběru, svozu a odstraňování komunálního odpadu v hranici území SMO.

Finanční zdroje na provoz sběru, svozu a odstraňování komunálního odpadu bez finančních prostředků z evropských fondů zahrnují:

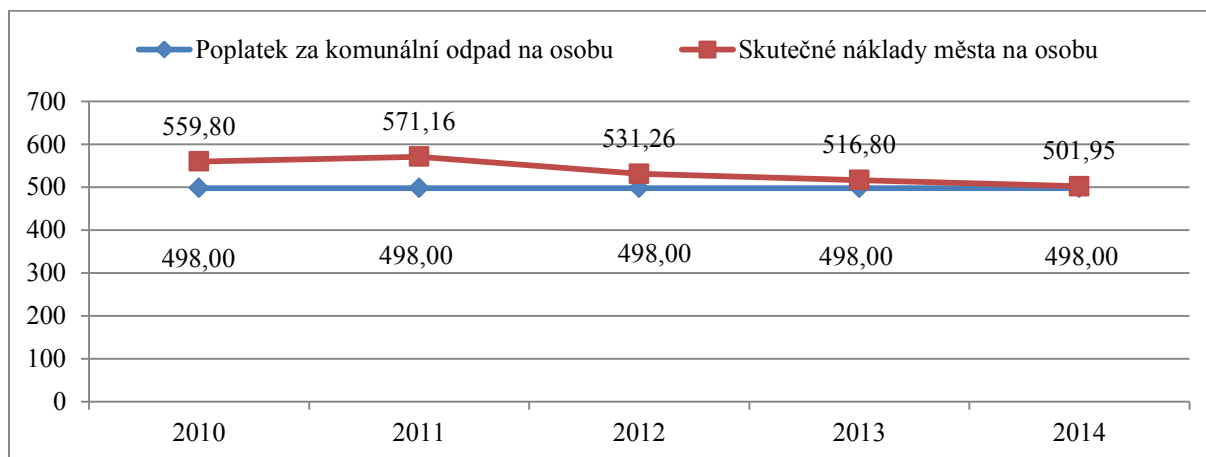
- místní poplatky za komunální odpad na osobu a kalendářní rok,
- finanční prostředky z rozpočtu SMO,
- vlastní příjmy OZO Ostrava s.r.o.,

- finanční odměny od obalové společnosti EKO-KOM (*Vyhodnocení cílů odpadového hospodářství*, 2014).

Úklid veřejných prostranství a výsyp odpadkových košů se do těchto služeb nepočítá a jsou hrazeny pouze z rozpočtů městských obvodů.

Sazba poplatku za svoz komunálního odpadu je stanovena pevnou částkou 250 Kč na osobu a kalendářní rok a částkou 248 Kč na osobu a kalendářní rok, která vyplývá ze skutečných nákladů města Ostravy za kalendářní rok. Místní poplatek tak tvoří roční paušální výši 498 Kč na osobu a kalendářní rok, která je každoročně aktualizována v obecně závazné vyhlášce města Ostravy. Srovnání místních poplatků za komunální odpad a skutečných nákladů města Ostravy přepočítáno na počet obyvatel je znázorněno v Grafu 3.1. Místní poplatky jsou příjmem rozpočtu města.

Graf 3. 1: Srovnání výše poplatků za komunální odpad a skutečných nákladů města Ostravy (v Kč/rok)

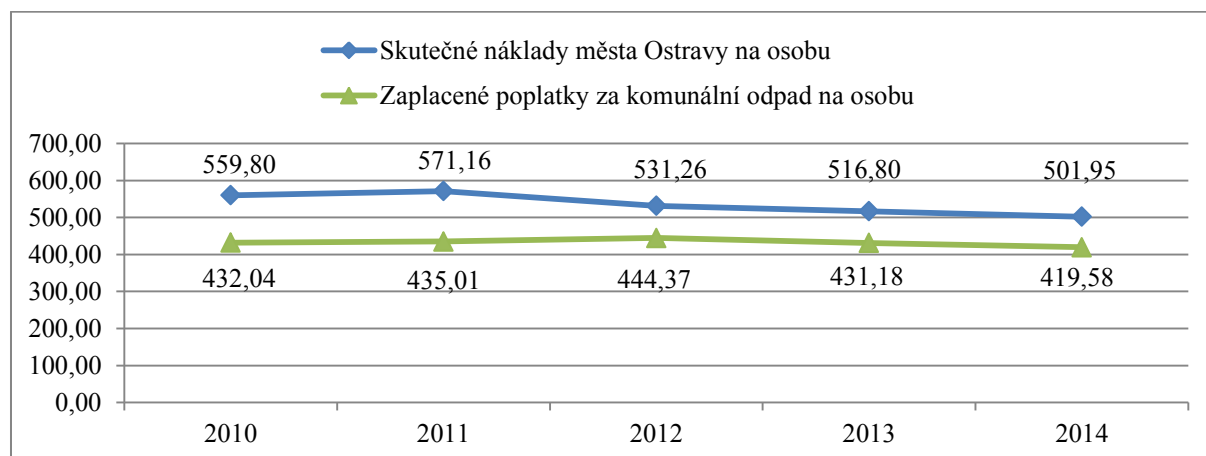

Zdroj: Vlastní zpracování dle obecně závazných vyhlášek č. 8/2011, 12/2012, 16/2013, 12/2014, 16/2015

Ze zaplacených poplatků se pokryjí náklady na provoz městského systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu. Skutečné náklady města se snižují v průměru o 2,69 % na osobu a kalendářní rok. Výpočet průměrného ročního tempa růstu skutečných nákladů města Ostravy je předmětem přílohy č. 2. Bez přihlédnutí k dlužným částkám, o které se zvyšují náklady SMO, podíl příjmu z poplatku za komunální odpad na skutečných nákladech města by pokryl za sledované období nejvíce z 99 % za rok 2014, z 96 % za rok 2013, z 94 % za rok 2012, z 87 % za rok 2011 a z 89 % za rok 2010. S přihlédnutím k nedoplatkům za komunální odpad se uhradí z poplatků o 16,5 % až 24 % méně jak je znázorněno v Grafu 3.2. Částka na nedoplatecích za komunální odpad tak dosáhla na téměř 135 mil. Kč v roce 2014, což je zapříčiněno jejím ročním růstem přibližně o 6 %. Tyto částky vzrostly za sledované období celkem 4 krát.

Nejvýrazněji v roce 2010 a 2011 zapříčiněno nárůstem dlouhodobé nezaměstnanosti v Ostravě. Sledování ročního tempa růstu na nedoplatecích za komunální odpad je předmětem přílohy č. 2.

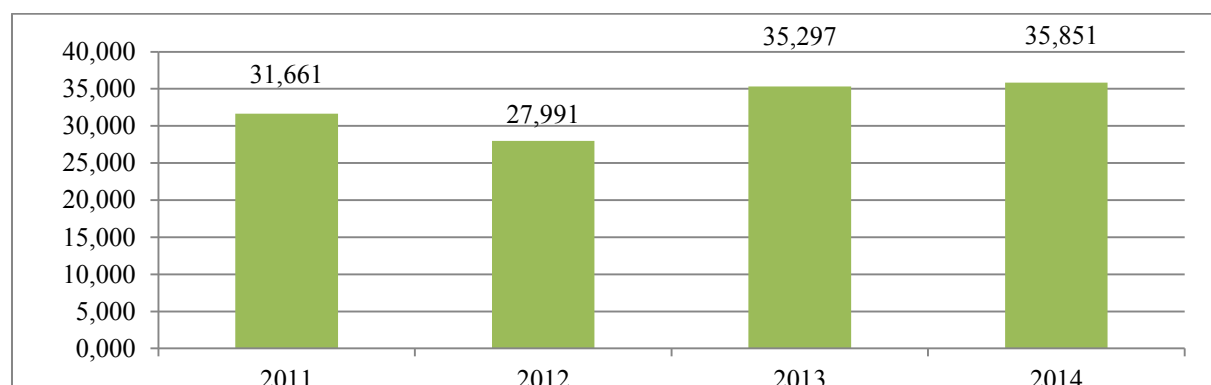
Graf 3. 2: Srovnání zaplacených poplatků za komunální odpad a skutečných nákladů města Ostravy (v Kč/rok)

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO, 2016a

Nakládání s odpady zahrnuje i výrobu a distribuci tepla, elektřiny a plynu z využitelných složek komunálního odpadu, které jsou tříděny a zpracovávány svozovou společností. Tržby z obchodních činností slouží k financování investičních nákladů svozové služby OZO Ostrava s.r.o. V souvislosti se tříděným odpadem SMO získalo finanční odměny za zajištění zpětného odběru a využití odpadu z obalů od obalové společnosti EKO-KOM, které byly městem odevzdány svozové společnosti k pokrytí nedoplatků za komunální odpad SMO. Nejvyšší částka dosáhla téměř 36 mil. Kč za vytrídění téměř 14 tis. tun v roce 2014 na vybraných složkách komunálního odpadu, tj. papír, plasty a sklo (*Třídění odpadu se vyplácí městu i lidem*, 2015). Částky finančních odměn od EKO-KOM jsou patrné v Grafu 3.3.

Graf 3. 3: Finanční odměny EKO-KOM za třídění komunálního odpadu v Ostravě (v mil. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Plánu odpadového hospodářství města Ostravy, 2011-2013

3.2 Analýza péče o veřejnou zeleň v Ostravě

Analýza péče o veřejnou zeleň zahrnuje zajištění péče o městské sady a parky, sídlištní zeleň, uliční alejová stromořadí, solitérní stromy, keře, různé druhy trávníků, liniové záhony, živé ploty, zeleň v nádobách a další. Zahrnuje podmínky údržby a obnovy veřejné zeleně v Ostravě. Místní veřejná služba je charakteristická regulací údržby veřejné zeleně, péčí o vzhled obce a estetizací veřejné zeleně, která je zabezpečována a zajišťována ve struktuře územní samosprávy SMO, zahrnující zejména:

- odbor ochrany životního prostředí Magistrátu města Ostravy,
- organizační složky SMO, tj. 23 městských obvodů,
- technické služby městských obvodů SMO (*Městské obvody*, 2013).

Význam veřejné zeleně můžeme nacházet v jejích funkcích (hygienická, klimatogenní, estetická a další) a vlastnostech. Zeleň ovlivňuje jak čistotu ovzduší, tak tepelný režim prostředí, produkuje kyslík, pohlcuje hluk hustého městského provozu, esteticky zkrášluje místa veřejných prostranství a je součástí územního rozvoje. Smyslem výsadby izolační zeleně v Ostravě je vytváření „zelených clon“ mezi občanskou vybaveností, místní komunikací a oblastmi po utlumení těžkého průmyslu (ÚUR, 2013).

3.2.1 Organizační zabezpečení péče o veřejnou zeleň v Ostravě

Místní veřejná služba péče o veřejnou zeleň je zabezpečována prostřednictvím odboru ochrany životního prostředí Magistrátu města Ostravy. Metodicky řídí údržbu zeleně a vede pasport zeleně (*Organizační řád*, 2015). Výstupem je komplexní přehled o výměrách ploch zeleně, údaje o parcelách, typech vegetačních prvků. Taktéž postupy a technologie používané pro zachování a údržbu veřejné zeleně. Veškerá péče o veřejnou zeleň a vzhled obce patří do samostatné působnosti 23 městských obvodů SMO. Každoročně městské obvody aktualizují centrální evidenci pasportu zeleně, která je následně zpřístupněna veřejnosti na mapovém serveru GIS (MMO, 2015a).

Městské obvody SMO mají stěžejní roli v zajišťování ručních prací sezónní údržby veřejné zeleně na svém katastrálním území. Rovněž mají rozhodující podíl na rozšiřování ploch zeleně a řešení vlastnických vztahů mezi městským obvodem a soukromými vlastníky. Některé městské obvody si zajišťují technické služby:

- výběrovým řízením mezi dodavateli technických služeb,
- svými zaměstnanci a vlastní technikou,
- spoluprací s dobrovolnými hasiči, případně zaměstnávají lidi z úřadu práce,
- vlastní příspěvkovou organizaci.

SMO vlastní Technické služby, a.s. Slezská Ostrava. Ačkoli je jejím vlastníkem a Rada SMO má tak výhradní právo rozhodovat o věcech obce a určovat standardy pro zvýšení kvality služby, nevyužívá její technické služby k údržbě veřejné zeleně. Jednalo se pouze o změnu právní formy této organizace. Výhodami akciové společnosti jsou její vlastní příjmy a minimální závislost na rozpočtu SMO. Technické služby jsou využívány městským obvodem Slezská Ostrava jako dříve u příspěvkové organizace městského obvodu Slezská Ostrava.

3.2.2 Legislativní zajištění péče o veřejnou zeleň v Ostravě

Práva a povinnosti k zajištění udržování čistoty ulic a jiných veřejných prostranství, k ochraně životního prostředí, zeleně v zástavbě a ostatní veřejné zeleně a k užívání zařízení obce sloužící potřebám veřejnosti jsou upraveny v § 10 písm. c) zákona o obcích. Městské obvody SMO mají povinnost *„udržovat na náklady ze svého rozpočtu městskou zeleň, místní komunikace III. a IV. třídy s výjimkou uvedenou v čl. 23 odst. 2 písm. a) bod 2 statutu včetně autobusových a trolejbusových zastávek, veřejné přístupné účelové komunikace, jiná veřejná prostranství včetně porostů, drobných staveb, pomníků, soch, kašen a jiných objektů obdobného charakteru, které se nachází na jejich území, a to i v případě, že se jedná o majetek města, jenž nebyl městským obvodům svěřen“* ve znění obecně závazné vyhlášky č. 14/2013, Statut města Ostravy (*Statut města Ostravy*, 2015, s. 15).

Zřizování příspěvkových organizací městskými obvody SMO pro údržbu a obnovu veřejné zeleně příslušného městského obvodu je upraveno v § 27 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Náklady na péči o veřejnou zeleň jsou evidovány podle vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů. Veřejná zeleň je součástí veřejných prostranství podle § 34 zákona o obcích.

Pravidla koncepce územního systému ekologické stability na území Ostravy jsou upraveny podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen zákon o ochraně přírody). Jedná se o zachování rozmanitosti původních biologických druhů a jejich

společenstev, tj. biodiverzity daného území. Vymezení účelu výsadeb a rozšiřování ploch městské zeleně. Metodické řešení k odstranění škod a rekultivaci ploch po ukončené těžbě uhlí a ploch zatížené dříve těžkým průmyslem. Taktéž pro umístění skládky a sítě dopravní infrastruktury. Zohledňuje zásady pro plochy s rozdílným způsobem využití, pro dodatečnou výsadbu, zachování, revitalizaci a udržování veřejné zeleně (*Územní plán Ostravy*, 2014). Související zákonné normy upravující uspořádání veřejné zeleně na regionální úrovni v ČR jsou blíže dokumentovány v Tab. 3.2.

Tab. 3. 2: Zákonné normy upravující územní plánování veřejné zeleně na regionální úrovni v ČR

Legislativní zajištění
Zákony
Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) ve znění později vydaných předpisů
Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve spojení s ustanovením stavebního zákona ve znění později vydaných předpisů
Vyhlášky
Vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti

Zdroj: SMO, 2014

3.2.3 Financování péče o veřejnou zeleň v Ostravě

V této části bakalářské práce je věnována pozornost analýze financování péče o veřejnou zeleň v Ostravě. Omezené finanční zdroje v rozpočtech městských obvodů ovlivňují rozsah a frekvenci pracovních operací. Intenzitu péče o městskou zeleň si tak každý městský obvod zajišťuje podle zájmu a potřeb místních obyvatel v kalkulačních cenách pasportu zeleně. Ceny za dodavatelské služby jsou zpravidla vysoutěženy v transparentních řízeních městských obvodů s výjimkou městských obvodů, které vlastní příspěvkovou organizace za účelem veřejně prospěšných služeb.

Finanční zdroje z veřejných prostředků na regulaci údržby a obnovy veřejné zeleně bez finančních prostředků z evropských fondů zahrnují:

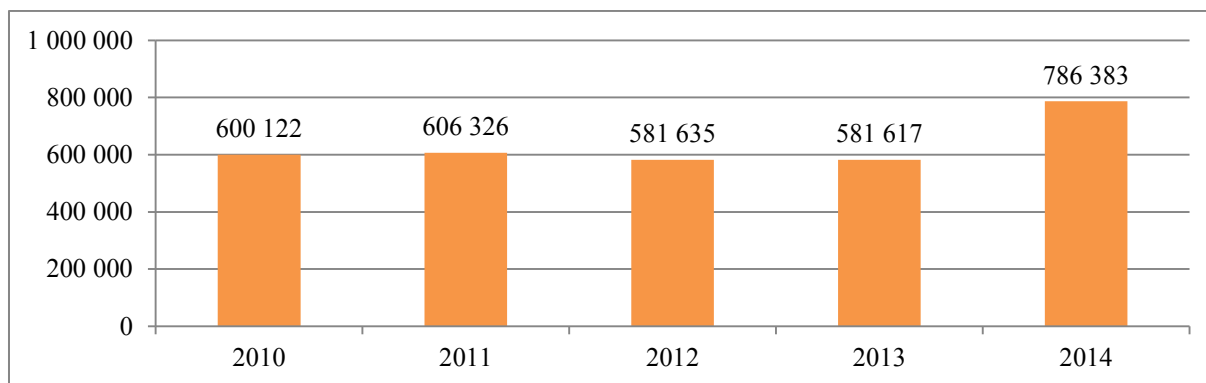
- neúčelové neinvestiční dotace z rozpočtu SMO,
- finanční prostředky z rozpočtů 23 městských obvodů.

Neúčelové neinvestiční dotace z rozpočtu SMO jsou příjmem rozpočtů městských obvodů, tedy jsou přímo závislé na rozpočtovém hospodaření města. Městské obvody si tak samostatně vyčlení částky na výsypy odpadkových košů, na zajištění sociálních služeb, technických služeb, včetně péče o městskou zeleň. Sekačky, hrábě, ořezávače, zahradní

nůžky, vozíky, křovinořezy aj. je vhodné nakupovat z této dotace do výše pořizovací ceny 40 tis. Kč. Tímto jsou účtovány jako drobný hmotný majetek, který lze jednorázově odepsat v účetnictví. Neplatilo zde žádné kritérium pro určení výše těchto dotací, poněvadž byly plánovány vždy na základě rozpočtu z předchozího roku. Kritéria propočtu podle rozlohy městského obvodu, rozlohy veřejné zeleně, rozlohy komunikací, počtu obyvatel a žáků najdeme u neúčelové neinvestiční dotace v roce 2014.

Návrh změny zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů, v souvislosti s přerozdělováním sdílených daní ze státního rozpočtu, v důsledku pozměnil rozpočtového hospodaření Ostravy. Díky tomu byla neúčelová neinvestiční dotace snížena o více než 4 % v roce 2012 a 2013 ve srovnání s rokem 2011 (*Ztráta pro celý region, 2011*). Srovnání výše dotací za sledované období je předmětem přílohy č. 3. Ačkoliv došlo ke ztrátě na daňovém příjmu o cca 200 mil. Kč, získalo rozpočtové hospodaření města Ostravy vysoké hodnocení ratingové agentury Moodys Investors Service (*Rating Ostravy je stabilní, 2014*). Uspokojivé výsledky hospodaření města a finanční stabilita tak umožnily navýšení neúčelové neinvestiční dotace městským obvodům o 35,206 % v roce 2014 oproti roku 2013. Její celková výše tak přesáhla 786 mil. Kč a byla nejvyšší dotací za sledované období 2010-2014. Změny v určení výše neúčelových neinvestičních dotací městským obvodům SMO jsou zachyceny v Grafu 3.4.

Graf 3. 4: Neúčelové neinvestiční dotace městským obvodům SMO (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO, 2015b

Dotace jsou nevratné poskytnuté finanční prostředky a jejich využití je na efektivním zajištění místních veřejných služeb. Finanční vztahy mezi SMO a jeho městskými obvody se řídí obecně závaznou vyhláškou č. 14/2013, Statut města Ostravy.

3.3 Analýza městské hromadné dopravy v Ostravě

Analýza způsobu zajištění městské hromadné dopravy na území města Ostravy zahrnuje autobusovou, trolejbusovou a tramvajovou dopravu. Nejvíce využívaným dopravním prostředkem jsou tramvaje. Zahrnuje podmínky pro dostupnost široké veřejnosti, vyšší bezpečnost cestujících a rozšiřování městské hromadné dopravy do dalších částí městských obvodů statutárního města Ostravy.

Význam městské hromadné dopravy spočívá v mobilitě a dostupnosti široké veřejnosti. Působí nejen na sociální a ekonomický rozvoj, ale díky nízké míře znečištění, nízké míře hluku a kapacitním možnostem dopravy i na zvýšení kvality života místních obyvatel. Vhodnou organizací městské hromadné dopravy, kvalitním vozovým parkem, návazností na příměstské systémy má přispět ke stabilizaci počtu cestujících MHD (*Výroční zpráva DPO a.s.*, 2010-2014).

Místní veřejná služba je charakteristická standardy kvality pro přepravu cestujících a plněním potřeb města a okolních oblastí. Veřejná služba v silniční a drážní dopravě je zabezpečována a zajišťována ve struktuře územní samosprávy SMO, zahrnující zejména:

- odbor dopravy Magistrátu města Ostravy,
- odbor kontroly a interního auditu Magistrátu města Ostravy,
- Dopravní podnik Ostrava a.s. (*Odbor dopravy*, 2016).

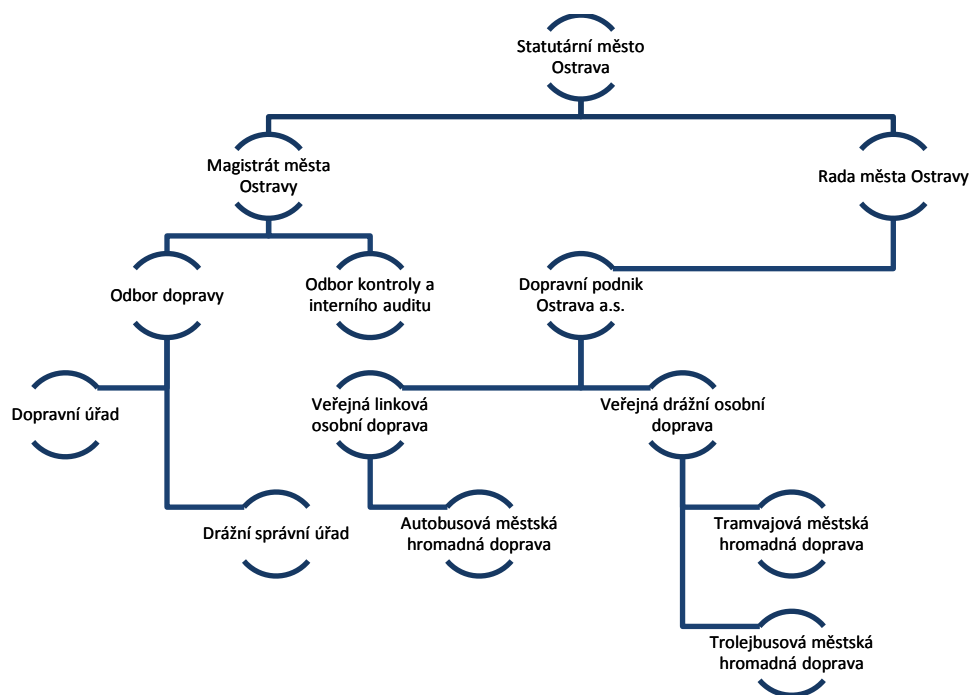
3.3.1 Organizační zabezpečení městské hromadné dopravy v Ostravě

Místní veřejná služba městské hromadné dopravy je zabezpečována odborem dopravy Magistrátu města Ostravy. Odborem dopravy byl zřízen dopravní úřad k zajišťování činností v rámci dopravní obslužnosti pro vydávání licencí dopravcům a schvalování jízdních řádů autobusových linek městské autobusové dopravy, umísťování zastávek linkové autobusové dopravy během uzavírek. Pro tramvajovou a trolejbusovou dopravu byl zřízen drážní správní úřad pro vydávání licencí k provozování drážní dopravy a schvalování jízdních řádů pro městskou drážní dopravu (*Odbor dopravy*, 2016). Výstupem jsou sjednané dopravní výkony pro jednotlivé druhy dopravy a schválené jízdní řády.

Veřejnou službu v přepravě cestujících pro potřeby města Ostravy zajišťuje převážně Dopravní podnik Ostrava a.s. Je největším poskytovatelem městské hromadné dopravy na území Ostravy, zahrnující autobusovou, trolejbusovou a tramvajovou dopravu. Jediným

akcionářem je SMO, což mu dává výhradní postavení ve valné hromadě společnosti prostřednictvím Rady SMO a zastoupení v dozorčí radě. Dopravní podnik Ostrava a.s. je tak vnitřním provozovatelem městské hromadné dopravy v Ostravě. Organizační jednotky pro zajišťování provozu MHD jsou uspořádány v organizační struktuře na Obr. 3.1.

Obr. 3 1: Organizační struktura veřejné služby v MHD Ostrava

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů odboru dopravy MMO, 2015

Licence je vydaná na žádost dopravce na dobu určitou k zajištění městské hromadné dopravy na určitých linkách a spojích dopravní obslužnosti. Rozsah linek a spojů je smluvně stanoven na základě Seznamu linek a spojů dopravní obslužnosti v Ostravě. Dalším výstupem organizačního zabezpečení jsou jízdní řády, které jsou věcným a časovým vymezením linek a spojů pro přepravu cestujících. Povinností dopravce je zahájit provoz na jednotlivých linkách a spojích, udržovat provoz městské hromadné dopravy podle schválených jízdních řádů odborem dopravy. Dopravní výkony zajišťované veřejnou službou jsou smluvně definované závazky v souladu s právními předpisy. Dopravce je povinen o každé změně dopravního výkonu informovat odbor dopravy pro vyúčtování případných kompenzací nákladů za poskytnutou veřejnou službu. Pro zabezpečení veřejné služby v přepravě cestujících se používá Roční rozsah dopravních výkonů, který se zabývá i dopravními výkony předpokládanými v dopravní nabídce, zejména:

- v období školních prázdnin, vánočních a novoročních svátků, památek zesnulých, a dalších státních a ostatních svátcích, o významných dnech a o dnech pracovního klidu,
- zajišťování veřejné hromadné dopravy v průběhu kulturních, společenských a sportovních akcí na území Ostravy.

Odbor dopravy pro zajištění městské hromadné dopravy uděluje licence pro jednotlivé linky a spoje, určuje tak rozsah dopravní obslužnosti na území SMO. Výkony ve veřejné hromadné dopravě jsou počítány v místových kilometrech. Údržba vozovek místních komunikací I. a II. třídy je realizována v samostatné působnosti odboru dopravy. Předkládá návrhy na rozvoj infrastruktury veřejné hromadné dopravy. Organizačně zajišťuje jednotlivé kroky v rámci modernizace městské hromadné dopravy. Ať už jsou to smlouvy, odborný dohled, návrhy právních předpisů města či technickoekonomické posudky. Vyhodnocuje plnění standardů kvality v poskytování veřejné služby, které jsou smluvním závazkem dopravce (*Organizační řád*, 2015).

Tarifní podmínky jsou zajišťovány Dopravním podnikem Ostravy a.s. pro časové jízdenky krátkodobé, SMS jízdenky, jízdenky 24hodinové, časové jízdenky dlouhodobé, elektronické jízdenky pro čtyři tarifní zóny města Ostravy, tak aby bylo možné zajistit maximální tržby na všech provozovaných linkách a spojích. Významným faktorem pro cestující je financování investic v městské hromadné dopravě na odstraňování krizových míst zejména úpravou nástupišť a zvyšováním bezpečnosti cestujících během přepravy, včetně zkracování časových intervalů a snižování vzdáleností mezi zastávkami jednotlivých druhů dopravy. Přesto současným trendem v cestování po městě je v převážné míře využívání individuální automobilové dopravy. Pokles přepravovaných osob městskou hromadnou dopravou je předmětem přílohy č. 5.

Výkony finanční a veřejnoprávní kontroly poskytovaných kompenzací městské dopravní společnosti jsou zabezpečovány odborem interního auditu a kontroly v jeho samostatné působnosti. Sleduje veřejný zájem a dodržování interních a právních předpisů při hospodaření s veřejnými prostředky. Výsledky kontrol a opatření k nápravě zjištěných nedostatků jsou předkládány primátorovi SMO (*Organizační řád*, 2015).

3.3.2 Legislativní zajištění městské hromadné dopravy v Ostravě

Podmínky řádné a plynulé dopravní obslužnosti, přepravy místních obyvatel a územní rozvoj Ostravy jsou zajišťovány v samostatné působnosti SMO podle § 35 odst. 2 zákona o obcích. Z těchto potřeb vychází smlouva č. 3010/2009/OD o veřejných službách v přepravě cestujících a poskytnutí kompenzací za veřejné služby (dále jen Smlouva) v souladu se zákonem č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o vymezení závazků plynoucích ze smluvního vztahu mezi Objednatелеm a Dopravcem.

Závazky dopravce vůči cestujícím jsou upraveny podle § 3 odst. 2 zákona č. 175/2000 Sb., o přepravním řádu pro veřejnou drážní a silniční osobní dopravu, se rozumí „*jestliže cestující využije svého práva k přepravě z jízdního dokladu tím, že nastoupí do vozidla nebo vstoupí do označeného prostoru přístupného jen s platným jízdním dokladem*“, dopravce má za povinnost dopravit cestující řádně a včas do místa určení, informovat cestující o přepravním řádu, o tarifu cen jízdného, o kontaktních místech, k udržování vozidel v čistotě a pořádku atd.

Zajištění veřejných služeb v přepravě cestujících je upraveno podle zákona č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Obsahuje postupy a povinnosti při výběru dopravce, které musí být splněny v nabídkovém řízení. Pokud je objednatелеm obec či kraj lze nabídkové řízení vynechat a uzavřít smlouvu přímo s dopravcem, který bude poskytovat veřejnou službu v přepravě cestujících jako vnitřní provozovatel. Dále územní rozsah dopravní obslužnosti, která zahrnuje veřejnou linkovou dopravu a veřejnou drážní osobní dopravu, označuje území obvodu města (obce) i možnost území mimo tento obvod. Smluvní podmínky pro poskytování kompenzace z rozpočtu objednatеле na základě finančního modelu dopravce. Stanovení nákladů, výnosů a provozní aktiva k sestavení finančního modelu, vymezení čistého příjmu, maximálně dovolená míra výnosu na kapitál a způsob prokazování výše prokazatelné ztráty k uhrazení objednateli jsou upraveny prováděcími předpisy na regionální úrovni v ČR. Související zákonné normy upravující veřejnou službu v MHD na regionální úrovni v ČR jsou blíže dokumentovány v Tab. 3. 3.

Tab. 3. 3: Přehled nejvýznamnějších zákonných norem upravujících městskou hromadnou dopravu na regionální úrovni v ČR

Legislativní zajištění	
Prováděcí předpisy	Vyhlášky
Nařízení Rady (ES) č. 1370/2007, o veřejných službách v přepravě cestujících po železnici a silnici a o zrušení nařízení rady (EHS) Nařízení vlády č. 493/2004 Sb., kterým se upravuje prokazatelná ztráta ve veřejné linkové dopravě a kterým se konkretizuje způsob výkonu státního odborného dozoru v silniční dopravě nad financováním dopravní obslužnosti	Vyhláška č. 241/2005 Sb., o prokazatelné ztrátě ve veřejné drážní osobní dopravě a o vymezení souběžné veřejné osobní dopravy
	Zákony
	Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě Zákon č. 266/1994 Sb., o dráhách

Zdroj: Vlastní zpracování dle interního materiálu MMO, 2009a

Podmínky a postupy pro udělení licence k provozu linek městské hromadné dopravy upravuje zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů. Dopravce je povinen vydat a uveřejnit schválený jízdní řád, jeho změny, smluvní přepravní podmínky a tarif. Zahrnuje pravidla chování pro cestující, rozsah a podmínky přepravy zavazadel, včetně přepravy zvířat. Zastávky musí být vybaveny označníkem, který obsahuje základní informace o linkách veřejné dopravy. Licence musí být schválena obcí, v jejímž územním obvodu bude umístěna zastávka, pro bezpečnost silničního provozu se vyjadřuje Policie ČR a v neposlední řadě je nutný souhlas správce pozemní komunikace a majitele označníku zastávky.

Podmínky pro provozování veřejné drážní dopravy upravuje zákon č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o veřejnou službu v přepravě osob, věcí a zvířat podle předem vyhlášených přepravních podmínek, zveřejněného jízdního řádu a tarifu. Zahrnuje požadavky na odbornou a finanční způsobilost dopravce. Dále podmínky pro vydání licence a uzavření přepravní smlouvy s provozovatelem drážní dráhy k provozování veřejné drážní dopravy a následně k přidělování kapacity dopravních cest tramvajové a trolejbusové městské hromadné dopravy.

3.3.3 Financování městské hromadné dopravy v Ostravě

Analýza financování MHD v Ostravě se zaměřuje na provázanost veřejných prostředků se zajištěním komfortu cestujících a postupy k provedení finančních transakcí mezi statutárním městem Ostravou a Dopravním podnikem Ostrava a.s. Pro zajištění veřejné služby v přepravě cestujících rada města předkládá ke schválení výši kompenzace

zastupitelstvu městu. Výše kompenzací se pohybuje ročně v řádu 1,5 miliardy Kč, což tvoří v průměru více než 12 % na celkových výdajích rozpočtu města Ostravy.

Finanční zdroje provozu MHD v územním obvodu Ostravy bez finančních prostředků z evropských fondů zahrnují:

- finanční prostředky z rozpočtu SMO ve formě kompenzace,
- tržby z jízdného Dopravního podniku Ostrava a.s.

Finanční vztahy jsou upraveny smlouvou o veřejných službách v přepravě cestujících a poskytnutí kompenzací za veřejné služby a následnými dodatky. Kompenzace jsou hrazeny ve sjednané výši podle Předběžného odborného odhadu, Výkazu nákladů a tržeb z přepravní činnosti, Ročního rozsahu dopravních výkonů v místových kilometrech v rozsahu Seznamu linek a spojů dopravní obslužnosti a Platebního kalendáře. Jízdní řády jsou věcným a časovým plněním dopravních výkonů Dopravce uváděny ve vozových kilometrech. Kompenzací za veřejné služby se rozumí „*finanční plnění ve formě úhrady prokazatelné ztráty vzniklé Dopravci provozováním Městské hromadné dopravy v rámci závazku veřejné služby*“ (Smlouva, čl. VII. 7.1, 2009).

Objednatel uhradí prokazatelnou ztrátu Dopravci pouze v prokazatelné výši vymezené v závazku veřejné služby dopravní obslužnosti za dané období v rozsahu Předběžného odborného odhadu a Seznamu linek a spojů dopravní obslužnosti. Objednatel musí být informován o nepředvídatelných skutečnostech, které zvyšující náklady nebo zapříčiňující pokles výnosů Dopravce a nemohly být zahrnuty do Předběžného odborného odhadu. Stejně tak musí být seznámen s návrhem řešení vzniklé situace. Objednatel zhodnocuje, zda je ochoten tyto náklady uhradit. V důsledku může být omezen provoz příslušné linky dopravní obslužnosti. Za nepředvídatelné skutečnosti se považují události, které Dopravce nemůže ovlivnit z důvodu například vládní politiky, tj. výrazné zvýšení cen pohonných hmot nebo úprava daňového, sociálního a zdravotního zatížení apod. Další možností financování nepředvídatelné skutečnosti je použití disponibilního zisku z ostatních hospodářských činnosti Dopravce, popřípadě přiměřený zisk jen v případě, že byl Dopravci poskytnut.

Výše uhrazené prokazatelné ztráty související se závazkem veřejné služby je odborným odhadem nákladů pro příslušný rok. Údaje o provedených dopravních výkonech v místových a vozových kilometrech, vyčíslení skutečné výše Prokazatelné ztráty Dopravce předkládá po uplynutí 2. a 3. kalendářního čtvrtletí daného období Objednateli. Skutečnou výši prokazatelné ztráty musí Dopravce prokazovat ve vyúčtování za dané účetní období

v požadované struktuře v Ročním výkazu prokazatelné ztráty za daný kalendářní rok. Výše prokazatelné ztráty se vypočítává z uznatelných nákladů a výnosů, výše dohodnutého přiměřeného zisku podle smluvních podmínek. Pokud Dopravce nevyčerpá celou uhrazenou kompenzaci je povinen nevyčerpanou částku vrátit Objednateli. Čerpání kompenzací je blíže dokumentováno v Tab. 3.4.

Tab. 3. 4: Čerpání hrazených kompenzací na MHD v Ostravě

Kompenzace v MHD v Ostravě	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Hrazená kompenzace Objednatelům (v tis. Kč)	993 122	1 004 718	1 081 440	1 079 490	1 050 662
Uznatelné náklady na území Objednatelů (v tis. Kč)	1 488 210	1 480 875	1 546 915	1 543 483	1 518 000
Ostatní zdroje/Přiměřený zisk (v tis. Kč)	-1 962	6 040	0	0	0
Uznatelné výnosy na území Objednatelů (v tis. Kč)	-493 126	-505 886	-495 573	-509 360	-491 275
Čerpání kompenzace DPO a.s. na území Ostravy (v tis. Kč)	993 122	981 029	1 051 342	1 034 123	1 026 725
Čerpání kompenzace (v %)	100,000	97,642	97,217	95,797	97,722
Čerpání kompenzace - index	1,000	0,976	0,972	0,958	0,977
Nevyčerpaná kompenzace (v %)	0,000	2,358	2,783	4,203	2,278
Nevyčerpaná kompenzace - index	0,000	0,024	0,028	0,042	0,023

Zdroj: Vlastní zpracování dle Dodatků ke Smlouvě MMO, 2010a, 2011a, 2011b, 2012a, 2013a, 2014a

Tarif Dopravního podniku Ostrava a.s. je sazebníkem cen za přepravní služby, stanovuje podmínky prodeje, druhy a ceny jízdného podle počtu tarifních zón a přepravní doby. Zahrnuje slevy pro vybrané skupiny uživatelů, tj. studenti, děti, senioři, handicapované osoby, které jsou kompenzovány z rozpočtu města. Výnosy z tržeb jízdného na území Ostravy jsou vlastními příjmy Dopravního podniku Ostrava a.s., jejich výše je dokumentována v Tab. 3.5. Kromě jízdného, k vlastním příjmům patří poskytování reklamních služeb, služeb autoškoly, montáž dopravních prostředků MHD a výroba trakčních motorů aj.

Tab. 3. 5: Přehled tržeb z jízdného včetně výluk Dopravní podnik a.s.

Ukazatel	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Výnosy z jízdného MHD včetně výluk na území Objednatelů (v tis. Kč)	489 436	491 510	495 573	505 903	487 660

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO, 2011c, 2012b, 2013b, 2014b, 2015c

V další části kapitoly budou podrobně zhodnoceny vybrané místní veřejné služby podle nákladů a standardů kvality se zaměřením na územní rozvoj.

4 Zhodnocení vybraných místních veřejných služeb v Ostravě

Tato část bakalářské práce se zabývá zhodnocením vybraných místních veřejných služeb za období 2010-2014. Jedná se o místní veřejné služby sběr, svoz a odstraňování komunálního odpadu, péče o veřejnou zeleň a městská hromadná doprava. Pro zhodnocení způsobů zajišťování vybraných místních veřejných služeb v Ostravě, byla zvolena kritéria: náklady na zajištění městského systému a veřejné služby, standardy kvality a jejich využití.

Tím, že se jedná o veřejnou službu, jsou producenty veřejné orgány statutárního města Ostravy, které hospodaří s majetkem města ve veřejném zájmu a veřejné kontroly.

4.1 Zhodnocení nákladů vybraných místních veřejných služeb v Ostravě

Aktivita v oblasti místních veřejných služeb na zajištění městského systému a veřejné služby jsou zaměřeny zejména na priority územního rozvoje města Ostravy. Jedná se tedy o množství veřejných prostředků z rozpočtu města na změny kvality v poskytování těchto služeb zejména pro jejich zajištění a dostupnost v Ostravě.

4.1.1 Zhodnocení nákladů na sběr, svoz a odstraňování komunálního odpadu v Ostravě

Náklady na nakládání s komunálním odpadem vycházejí z režimu městského systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstranění komunálního odpadu, které jsou rozvržené podle počtu uživatelů. Výše poplatku je ovlivněna počtem obyvatel a sociální situací v Ostravě. Protože se jedná o veřejnou službu, nejsou náklady sledovány jednotlivě podle počtu a velikosti sběrných nádob, frekvence svozu, druhu odpadů apod., nýbrž jsou statutárnímu městu Ostravě účtovány dle Tarifu v celkových ročních nákladech svozovou společností OZO Ostrava s.r.o.

Výpočet ročních nákladů na svozovou službu dle vzorce:

$$Cena\ svozu = \left(\frac{frekvence\ svozů \times počet\ nádob}{průměrná\ čistá\ váha} \right) jednotková\ cena/rok$$

Spojené náklady s činnostmi města jsou řízeny v souladu s Plánem odpadového hospodářství města Ostravy, dle kterého je identifikován zejména počet sběrných nádob různé velikosti a množství produkce jednotlivých složek komunálního odpadu na území města Ostravy, včetně počtu stanovišť pro umístění sběrných nádob.

Výše nákladů na komunální odpad je ovlivňována:

- druhem sbíraného odpadu (směsný odpad, nebezpečný odpad),
- materiálovým využitím odpadu,
- energetickým využitím odpadu,
- recyklací odpadu.

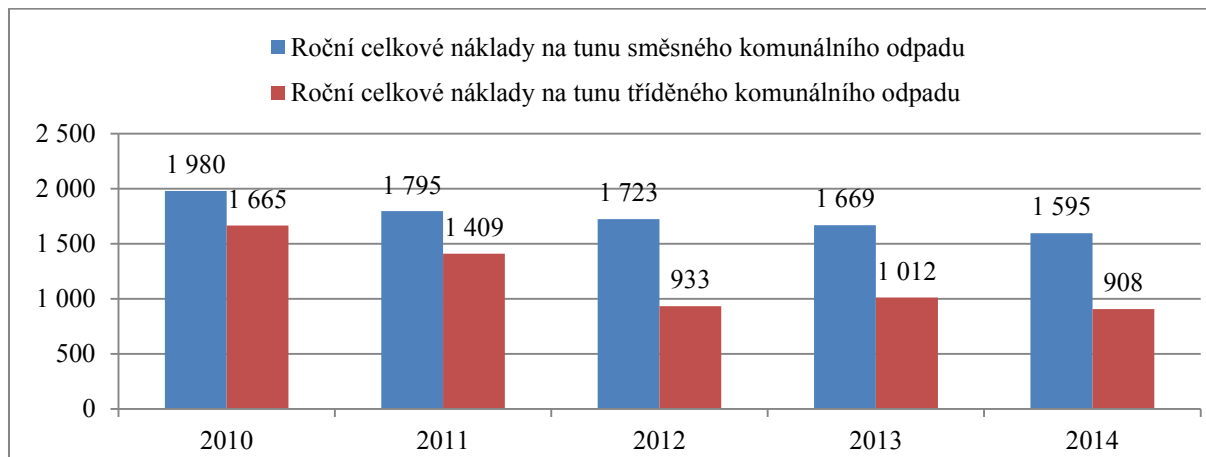
Výkony úpravy, skladování a přepravy nejsou v nákladech promítnuty, jejich pokrytí se předpokládá z tržeb komerčních aktivit svozové společnosti.

V souvislosti s tříděním komunálního odpadu byla v roce 2012 zahájena kampaň OZO Ostrava s.r.o. společně SMO na třídění komunálního odpadu. Cílem bylo rozmístit, co nejvíce separačních tašek do domácností s vybranými složkami komunálního odpadu, tj. papír, plasty a sklo (*Separační tašky do každé ostravské domácnosti*, 2012). Poprvé tyto celkové náklady zaznamenaly zápornou hodnotu 1,3 %.

Nejvyšší nárůst nákladů na směsný komunální odpad byl v roce 2012 o 0,468 % zvýšením produkce směsného komunálního odpadu. Roční celkové náklady tak dosáhly na částku 173 849 tis. Kč. Snižování těchto celkových nákladů o 0,144 % až 2,005 % v letech 2013-2014 bylo zapříčiněno zvyšováním produkce směsného komunálního odpadu a současně zvyšováním využitelných složek tříděného komunálního odpadu. Poprvé došlo k poklesu v roce 2011 o 0,245 % oproti roku 2010. Výše celkových nákladů dosáhla na částku 173 040 tis. Kč. Výsledkem zkoumání bylo zjištěno, že celkové náklady na svozovou službu komunálního směsného odpadu ročně klesly téměř o 0,5 %. Naopak celkové náklady na svozovou službu tříděného komunálního odpadu trvale rostly za sledované období 2010-2014. Zvýšením množství tříděného odpadu se projevilo zvýšením ročních celkových nákladů o 24,11 % v roce 2011 oproti roku 2010, což je druhá nejvyšší hodnota za sledované období. Ačkoliv došlo k meziročnímu snížení nákladů o 11,085 % v roce 2012 vlivem snížením ročních celkových nákladů a zvýšením množství tříděného odpadu, přetrvává nárůst těchto nákladů o 10,35 % ve srovnání s rokem 2010. Nejvýraznější nárůst v celkových nákladech na tříděný odpad byl meziročně zaznamenán o 26,345 % v roce 2013. Vliv na růst této hodnoty mělo rozšiřování sběrných stanovišť ve městě a přidání sběrných nádob ke třídění papíru, plastu, skla, kovů, nápojových kartonů. SMO zaplatilo z rozpočtu města do roku 2013 více než 1,5 mil. Kč (*Vyhodnocení cílů odpadového hospodářství*, 2014). Produkce tříděného odpadu tak v roce 2014 překročila 38 tis. tun. V roce 2014 vzrostly o 36,5 % ve srovnání s rokem 2010. Výsledkem zkoumání bylo zjištěno, že celkové náklady na svozovou službu

komunálního tříděného odpadu ročně rostly v průměru o 8,09 %. Roční náklady na komunální odpad jsou předmětem přílohy č. 4. Roční náklady přepočítány na tunu pro případné srovnání s jinými obcemi je dokumentováno v Grafu 4.1.

Graf 4. 1: Roční celkové náklady na tunu komunálního odpadu v Ostravě (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO, 2015d

Podíl celkových nákladů na komunální odpad z celkových nákladů města Ostravy tvoří v průměru 1,575 % za období 2010-2014. Celkové náklady města Ostravy se tak pohybují v rozmezí 10 až 11 miliard ročně (*Analýza Moodys Investors Service*, 2015).

4.1.2 Zhodnocení nákladů na péči o veřejnou zeleň v Ostravě

Pasport zeleně je podpůrný podklad odboru ochrany životního prostředí ke zpracování cenové nabídky na údržbu a obnovu veřejné zeleně městským obvodům SMO. Zpravidla se používá k určení ceny za jednorázovou údržbu zelených ploch, k určení rozsahu a intenzity péče o veřejnou zeleň. Podle náročnosti jednotlivých druhů zeleně lze tak sestavit plán jednotlivých pracovních operací v době sezónních prací. Skupiny krajinných prvků jsou uváděny v m², solitérní stromy a keře jsou počítány na kusy s cenou přepočtenou na měrnou jednotku (MMO, 2016b).

Městský obvod Slezská Ostrava zajišťuje v rámci svého územního obvodu sekání travních porostů včetně odvozu a likvidace zelené hmoty, likvidaci náletových keřových porostů na neudržovaných plochách, kácení a ořezy stromů a keřových skupin, včetně odvozu a likvidace dřevěné hmoty, přihnojování a mulčování a terénní úpravy kompostem městskou organizací Technické služby, a.s. Slezská Ostrava (*Údržba zeleně*, 2015). Za sledované období došlo k trvalému poklesu v nákladech na údržbu a obnovu veřejné zeleně zřejmě díky podnikatelským aktivitám akciové společnosti. Ve srovnání s rokem 2014 oproti roku 2010

došlo k poklesu v nákladech o 8,5 %. Výsledkem zkoumání bylo zjištěno, že celkové náklady ročně klesaly v průměru o 2,19 % za období 2010-2014 je dokumentováno v Tab. 4. 1.

Tab. 4. 1: Náklady na údržbu ploch veřejné zeleně městského obvodu Slezská Ostrava

Ukazatel	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Náklady na údržbu ploch veřejné zeleně (v Kč)	9 253 000	8 883 000	8 281 000	7 734 000	8 468 000
Index základní (v %)	100,000	96,001	89,495	83,584	91,516
Index základní	1,000	0,960	0,895	0,836	0,915
Index řetězový (v %)	x	96,001	93,223	93,395	109,491
Index řetězový	x	0,960	0,932	0,934	1,095
Tempo růstu (v %)	x	-3,999	-6,777	-6,605	9,491
Tempo růstu - index	x	-0,040	-0,068	-0,066	0,095
Průměrný roční koeficient růstu	-2,19 %				

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů Mob Slezská Ostrava, 2016c

Městský obvod Moravská Ostrava a Přívoz zajišťuje v rámci svého územního obvodu a na své náklady vyhrabávání travníkových ploch a keřových skupin od nečistot a spadaného listí, kosení trávy a ruderálního porostu tak, aby výška trávy nepřesáhla 15 cm, obkosování keřových skupin, stromů, laviček, sloupů, sběr spadaných větví do travníkových ploch a přilehlých komunikací, údržbu zeleně veřejných prostranství prostřednictvím příspěvkové organizace Technické služby Moravská Ostrava a Přívoz (*Ošetřování travníkových ploch*, 2012). Za sledované období 2010-2014 se meziročně celkové náklady zvýšily celkem 4 krát na rozdíl od obchodní korporace Technické služby, a.s. Slezská Ostrava. Roční náklady tak rostly v průměru o 23,025 %. Výrazně se zvýšily náklady na údržbu a obnovu veřejné zeleně v roce 2012 o více než 50 % oproti roku 2011 v důsledku revitalizace parku Komenského sadů v městském obvodu Moravská Ostrava a Přívoz. Naopak nejnižší nárůst ročních nákladů byl zaznamenán v roce 2014 na 4,5 % oproti roku 2013, jak je dokumentováno v Tab. 4.2.

Tab. 4. 2: Náklady na údržbu ploch veřejné zeleně městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz (v %)

Ukazatel	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Náklady na údržbu ploch veřejné zeleně (v Kč)	22 985 322	24 585 970	37 118 681	50 346 629	52 653 427
Index základní (v %)	100,000	106,964	161,489	219,038	229,074
Index základní	1,000	1,070	1,615	2,190	2,291
Index řetězový (v %)	x	106,964	150,975	135,637	104,582
Index řetězový	x	1,070	1,510	1,356	1,046
Tempo růstu (v %)	x	6,964	50,975	35,637	4,582
Tempo růstu - index	x	0,070	0,510	0,356	0,046
Průměrný roční koeficient růstu	23,025 %				

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů Mob Moravská Ostrava a Přívoz, 2015e

Výsledkem zkoumání bylo zjištěno, že roční náklady se liší až čtyřnásobně podle zvolené právní formy pro zajištění péče o veřejnou zeleň bez přihlédnutí k revitalizaci Komenského sadů.

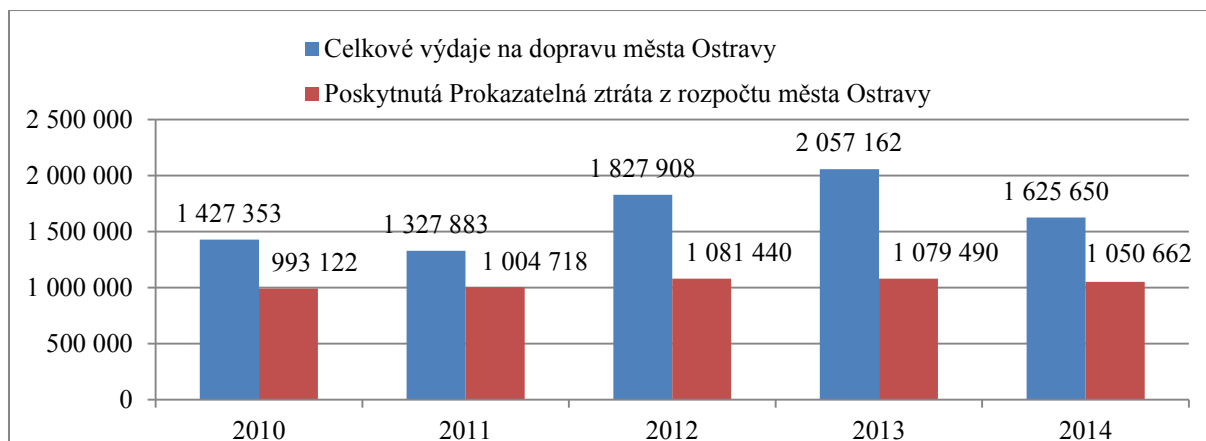
Podíl celkových nákladů na veřejnou zeleň v podobě neúčelových neinvestičních dotací z celkových nákladů města Ostravy tvoří v průměru 5,768 % za období 2010-2014. Celkové náklady města Ostravy se tak pohybují v rozmezí 10 až 11 miliard ročně (*Analýza Moodys Investors Service*, 2015).

4.1.3 Zhodnocení nákladů na městskou hromadnou dopravu v Ostravě

Přeprava cestujících patří mezi služby ve veřejném zájmu. Což znamená, že provoz veřejné služby městské hromadné dopravy a dopravní potřeba města Ostravy jsou hrazeny převážně z veřejných prostředků z rozpočtu města formou Prokazatelné ztráty, tj. Kompenzace. V územním obvodu SMO je provozována tramvajová, trolejbusová a autobusová doprava. Kompenzace v sobě zahrnuje náklady na veřejnou službu Dopravnímu podniku Ostrava a.s. a několika malých dopravců, kterých je celkem 5. Největším poskytovatelem přepravních služeb je Dopravní podnik Ostrava a.s., se kterým má SMO uzavřenou smlouvu na dobu určitou od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2024. Dle Smlouvy „úhradou prokazatelné ztráty se rozumí poskytnutí kompenzace za veřejné služby“ (čl. II. v bodě 2.2).

Výše kompenzace je určována Dodatkem ke Smlouvě dle rozsahu zajišťování veřejné služby v přepravě cestujících na příslušný kalendářní rok. Dodatek uzavřený mezi smluvními stranami se schvaluje na základě Ročního odborného odhadu prokazatelné ztráty, který zahrnuje uznatelné náklady, uznatelné výnosy, výši dohodnutého přiměřeného zisku a ostatní zdroje financování, včetně výpočtu Prokazatelné ztráty uhrazené SMO. Velikost tržeb a nákladů jsou podrobně zachyceny ve výkazu nákladů a tržeb z přepravní činnosti, následně čerpání kompenzace na jednotlivé kalendářní měsíce v Platebním kalendáři. Za sledované období 2010-2014 statutární město Ostrava uhradilo z rozpočtu více než 1 miliardu Kč ročně Dopravnímu podniku Ostrava a.s. za poskytovanou veřejnou službu v přepravě cestujících, což na celkových výdajích na dopravu SMO tvoří více než 50 %. Výše kompenzací jsou znázorněny v Grafu 4.2. Nejvyšší náklady na dopravu překročily 2 miliardy Kč v roce 2013, kde kompenzace tvoří 52 % a jsou druhé nejvyšší. Podíly kompenzací na celkových výdajích na dopravu ukazují na význam městské hromadné dopravy pro město Ostravu.

Graf 4.2: Srovnání celkových výdajů na dopravu města Ostravy a poskytnuté Prokazatelné ztráty z rozpočtu města Ostravy (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO, 2015f

K vyúčtování poskytnuté Prokazatelné ztráty musí Dopravce předložit uznatelné náklady, uznatelné výnosy, hrazenou kompenzaci, přehled provedených dopravních výkonů v místových a vozových kilometrech a kalkulační vzorec MHD pro jednotlivé druhy dopravy v požadované struktuře do 28. 2. následujícího kalendářního roku, včetně nezahrnutých nákladů na nepředvídatelné události:

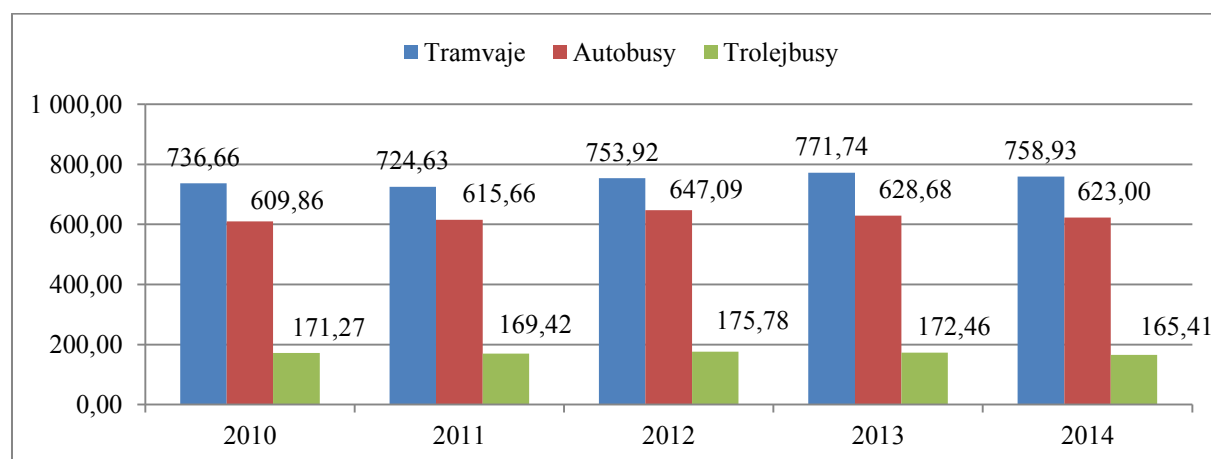
Výpočet skutečné Prokazatelné ztráty dle vzorce:

$$= \text{uznatelné náklady} + \text{přiměřený zisk} - \text{uznatelné výnosy}$$

Frekvence v přepravě cestujících a používané druhy dopravy se odvíjí od ekonomických a technických možností v územním obvodu Ostravy. Výsledkem zkoumání bylo zjištěno, že nejvíce cestujících v Ostravě jezdí tramvajemi. Počet přepravovaných osob v MHD je předmětem přílohy č. 5. I když Dopravní podnik Ostrava a.s. zavedl provozní opatření z důvodu zhoršených možností ve financování SMO, náklady na tramvajovou městskou hromadnou dopravu v roce 2013 dosáhly částky 771,74 mil. Kč, což byly nejvyšší náklady za sledované období 2010-2014, je znázorněno v Grafu 4.3. Toto zjištění potvrdilo, že místní veřejné služby jsou zabezpečovány především z veřejných financí a dotací. Přestože byla zvolena právní forma akciové společnosti s vlastními příjmy a minimální závislostí na rozpočtu města bez veřejných prostředků by provoz městské hromadné dopravy nepokračoval. Důsledkem zhoršených finančních možností města došlo k prodloužení časových intervalů na 15 minut mezi linkami v přepravní nabídce. Ročně náklady na tramvajovou dopravu rostly v průměru 0,75 % za sledované období. Ve srovnání s výchozím rokem 2010 náklady města vzrostly o 3,022 % v roce 2014. Nejméně používaným dopravním

prostředkem v Ostravě jsou trolejbusy, na jejichž provoz město vynakládá nejméně finančních prostředků, je znázorněno v Grafu 4. 3. Výsledkem zkoumání bylo zjištěno, že k poklesu nákladů za sledované období 2010-2014 došlo celkem 3 krát. Ve srovnání s výchozím rokem 2010 došlo k poklesu nákladů města o 3,423 % v roce 2014. Ročně náklady na trolejbusovou dopravu klesaly v průměru o 0,87 %. Druhým významným dopravním prostředkem pro cestování po Ostravě jsou autobusy, což jsou druhé nejvyšší náklady z celkových nákladů na MHD, je znázorněno v Grafu 4.3. Výsledkem zkoumání bylo zjištěno, že tyto náklady se zvýšily za sledované období 2010-2014 celkem 2 krát. Nejvyšší nárůst nákladů na autobusovou dopravu byl v roce 2012 o 5,105 % ve srovnání s rokem 2011. Roční náklady na autobusovou dopravu se v průměru zvýšily o 3,03 %. Ve srovnání s výchozím rokem 2010 o 2,154 % v roce 2014. Roční náklady na jednotlivé druhy dopravních prostředků jsou předmětem přílohy č. 5.

Graf 4. 3: Náklady na městskou hromadnou dopravu v Ostravě (v mil. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO, 2011c, 2012b, 2013b, 2014b, 2015c

Dotacemi na podporu investic na rozvoj a zvyšování kvality přepravních služeb městské hromadné dopravy byly snižovány náklady prostřednictvím fondů EU. Dopravní podnik Ostrava a.s. tak použil evropské dotace na obnovu vozového parku. Na rozšíření tramvajové infrastruktury v Ostravě byly použity finanční prostředky z Programu švýcarsko-české spolupráce (*Výroční zpráva DPO*, 2014).

Nejvyšší celkové náklady u jednotlivých druhů městské hromadné dopravy na území Ostravy z celkových nákladů města Ostravy za období 2010-2014 tvoří s podílem 7 % tramvajová doprava, následuje autobusová doprava s podílem 6 % a trolejbusová doprava s podílem 1,5 %. Celkové náklady města Ostravy se tak pohybují mezi 10 a 11 miliardami ročně, jsou předmětem přílohy č. 5.

Ze zhodnocení celkových nákladů zvolených místních veřejných služeb za období 2010-2014 byly zhodnoceny nejnižšími náklady na svozovou službu komunálního odpadu, poté na veřejnou zeleň a na městskou hromadnou dopravu. Výsledky zkoumání podílů z celkových nákladů města Ostravy ukázaly, že nejvýraznější položkou jsou náklady na MHD, které dosáhly až na 15,32 % v roce 2012, veřejná zeleň má nejvyšší náklady s podílem 7,13 % v roce 2014. V případě nakládání s komunálním odpadem hodnoty nákladů klesají. Nicméně se očekává s příchodem nové legislativy jejich zdražení.

Tab. 4. 3: Zhodnocení celkových nákladů vybraných místních veřejných služeb na celkových nákladech rozpočtu města Ostravy (v %)

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014
Celkové náklady na komunální odpad (v Kč)	173 465 000	173 040 000	173 849 000	170 363 000	170 118 000
Celkové náklady na veřejnou zeleň (v Kč)	600 122 000	606 326 000	581 635 000	581 617 000	786 383 000
Celkové náklady na MHD (v Kč)	1 517 802 077,73	1 509 712 516,96	1 576 781 125,36	1 572 882 742,03	1 547 341 271,96
Celkové náklady na komunální odpad	1,48 %	1,63 %	1,69 %	1,53 %	1,54 %
Celkové náklady na veřejnou zeleň	5,13 %	5,71 %	5,65 %	5,22 %	7,13 %
Celkové náklady na MHD	12,97 %	14,22 %	15,32 %	14,11 %	14,03 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO, 2011c, 2012b, 2013b, 2014b, 2015c, 2015b, 2015d

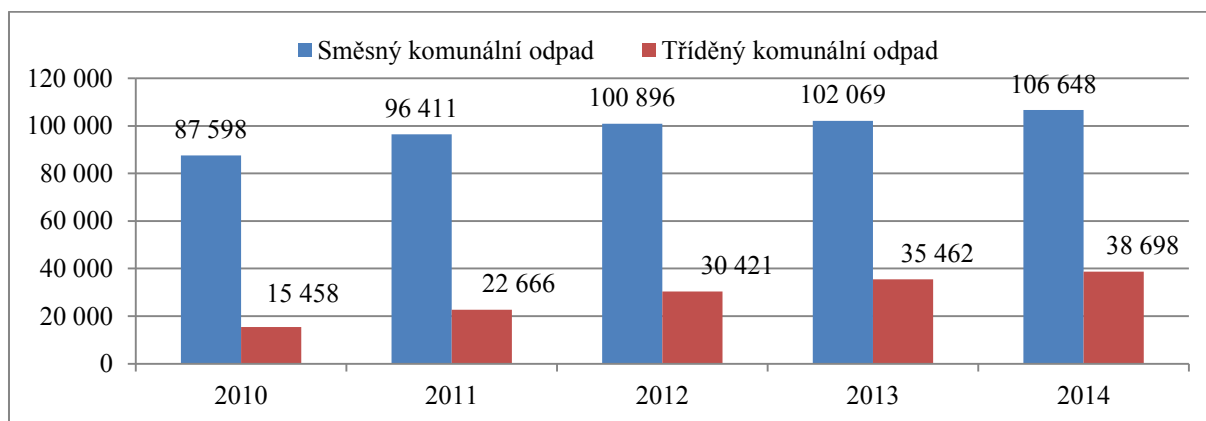
4.2 Zhodnocení standardů kvality vybraných místních veřejných služeb v Ostravě

Standardy kvality a jejich využití představují konkrétní požadavky statutárního města Ostravy na poskytování kvality služeb, které jsou specifické pro vybranou oblast místních veřejných služeb. Vybrané místní veřejné služby zahrnují standardy kvality na zefektivnění nakládání s odpady a zvyšování energetické účinnosti využitelných složek komunálního odpadu, na zkvalitňování veřejné zeleně a rozšiřování zelených ploch, na snížení znečištění ovzduší a zvýšení atraktivity městské hromadné dopravy v Ostravě. Tyto zvolené služby udržují v čistotě ulice městských obvodů, kvalitu životního prostředí a zdraví místních obyvatel v Ostravě. Získané informace vyhodnocením standardů mohou přispět k tvorbě plánů a zlepšení kvality života ve městě.

4.2.1 Zhodnocení standardu kvality sběru, svozu a odstraňování komunálního odpadu v Ostravě

V rámci městského systému nakládání s odpady, tj. shromažďování, sběr, přeprava, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu v Ostravě se využívají standardy: snížení produkce směsného komunálního odpadu a zvýšení jeho využití, počet sběrných nádob, frekvence svozů a míra využití komunálního odpadu. Základním standardem je zvyšování množství tříděného komunálního odpadu na vybraných využitelných složkách, tj. papír, plasty, sklo, nápojové kartóny, kovy a biologicky rozložitelný komunální odpad (*Vyhodnocení cílů odpadového hospodářství*, 2014). Produkce směsného komunálního odpadu v Ostravě každoročně roste a s ním i podíl na vytříděných složkách komunálního odpadu, jak je znázorněno v Grafu 4.4.

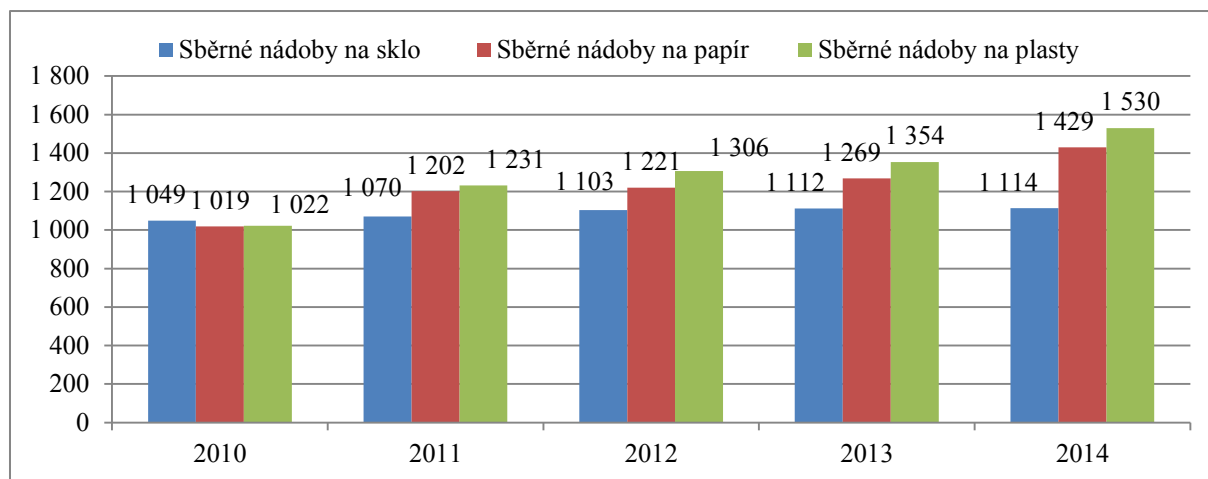
Graf 4. 4: Produkce komunálního odpadu v Ostravě (v tunách)

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů OZO Ostrava s.r.o., 2015g

Umístováním sběrných nádob o velikosti 240 l, 1100 l, 1500 l, 2100 l a budováním nových míst zpětného odběru v podmínkách o navýšení množství tříděných složek komunálního odpadu v Ostravě došlo k nejvyššímu nárůstu v počtu sběrných nádob na plasty o 49,7 % v roce 2014 ve srovnání s výchozím rokem 2010. Sběrné nádoby na papír jsou druhým nejvyšším nárůstem o 40,2 % oproti výchozímu roku 2010. Co se toho týče, počet sběrných nádob na sklo bez přihlédnutí k velikosti nádob byl s nejnižším nárůstem za sledované období, jak je znázorněno v Grafu 4.5. Výsledkem zkoumání bylo zjištěno, že nárůst zaznamenaly nádoby o velikosti 2100 l a menší nádoby jsou zatlačovány do pozadí. K mimořádnému nárůstu sběrných nádob na papír a plast došlo v roce 2011. Plasty o 20,5 % a papír o téměř 18 %. Množství sběrných nádob je předmětem přílohy č. 6.

Graf 4. 5: Počet sběrných nádob pro vybrané složky komunálního odpadu v Ostravě

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů OZO Ostrava s.r.o., 2015f

Frekvence svozové služby je určena podle druhů odpadů, lokalit a potřeb obyvatel na denní, čtrnáctidenní, měsíční, výjimečně i kvartální, například na sídlištích je provoz svozové služby 3x či 4x za týden, v jiných lokalitách se sváží směsný komunální odpad 1x za týden i co 2 týdny. Tříděný komunální odpad 1x měsíčně i co 2 měsíce. Složky komunálního odpadu: papír 1x až 2x za týden, plasty 1x až 3x za týden, sklo 1x za 2 měsíce a 1x za měsíc, zeleň 1x za 2 týdny. Svozová služba v Ostravě jezdí 7 dní v týdnu. Svozová společnost OZO Ostrava s.r.o. odpad sváží na skládku v Ostravě-Hrušově.

Materiálové a energetické využití komunálního odpadu je stanoveno na 25 % z celkové produkce směsného komunálního odpadu SMO (*Komunální odpad a druhy odpadů, 2015*). Výsledkem zkoumání bylo zjištěno, že tento předpoklad byl splněn na využitelných složkách tříděného komunálního odpadu, tj. papír, plasty, sklo, nápojové kartóny, kovy a biologicky rozložitelný komunální odpad za období 2012-2014 jak vyplynulo z Tab. 4.4.

Tab. 4. 4: Porovnání míry využití komunálních odpadů v Ostravě (v %)

Ukazatel	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Směsný KO (t/rok)	87 598	96 411	100 896	102 069	106 648
Tříděný KO (t/rok)	15 458	22 666	30 421	35 462	38 698
Míra využití odpadů (v %)	17,647	23,510	30,151	34,743	36,286
Míra využití odpadů - index	0,176	0,235	0,302	0,347	0,363

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů OZO Ostrava s.r.o., 2015g

4.2.2 Zhodnocení standardu kvality péče o veřejnou zeleň v Ostravě

Pro pravidelnou péči o jednotlivé vegetační prvky a lokalizaci liniových, skupinových a solitérních prvků v městských obvodech SMO je používán pasport zeleně města Ostravy (MMO, 2015a). Součástí pasportu zeleně je popis vegetačních prvků, ceny pracovních operací a doporučené postupy pro plánování údržby a obnovy veřejné zeleně. Frekvence pracovních operací se odvíjí od využívání území, terénních úprav, jsou-li práce prováděny v rovině nebo na svahu a zařazení do intenzivní třídy. Popis vegetačních prvků tak umožňuje městským obvodům sestavení plánu údržby a obnovy veřejné zeleně a z cen pracovních operací vytvořit podklad pro výběrová řízení (MMO, 2016d). Modelový plán péče o veřejnou zeleň je dokumentován na kobercovém, parkovém a lučním trávníku v Tab. 4.5. Počet opakování pracovních operací za rok je označeno celými čísly a čísla desetinná určují provedení pracovní operace jedenkrát za několik roků, jako například 0.5 znamená 1x za pět let.

Tab. 4. 5: Modelový plán péče o veřejnou zeleň v Ostravě

Vegetační prvek	Pracovní operace	m. J.	Kč/m.j	Třídy intenzity - počet pracovních operací			Kč/m.j.
				1. IT	2. IT	3. IT	
trávník kobercový výška svahu 1 m /do 1:5/	sečení	m ²	1,48	110			162,80
	ochrana -choroby	m ²	1,18	1			1,18
	vertikulace	m ²	0,93			1	0,93
	aerifikace	m ²	2,46		1		2,46
	dosévání	m ²	0,08		0.5		0,08
	zavlažování	m ²	0,00		7		0,00
celkem		m²	6,13				167,45
trávník parkový výška svahu 1 m /do 1:5/	sečení	m ²	1,60		6		9,60
celkem		m²	1,60				9,60
trávník luční výška svahu 0.5 m /do 1:5/	sečení	m ²	2,09			3	6,27
celkem		m²	2,09				6,27

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO, 2016b, 2016e

Výsledkem zkoumání bylo zjištěno, že nejvíce je využívána třída první a druhá pro plánování pracovních operací v Ostravě. Nejvyšší četnost pracovních operací se provádí v první intenzivní třídě, kde se jedná o zeleň velmi náročnou na údržbu. Zahrnuje zejména parková náměstí, hlavní městské parky, zeleň před nejvýznamnějšími budovami města. Druhá intenzivní třída zahrnuje zejména zelené plochy s minimálním podílem květinových záhonů a tvarovaných dřevin, parky na okraji městských obvodů, uliční stromořadí. V pasportu

zeleně je doporučeno 5-12 sečí trávníku do roka. Třetí intenzivní třída zahrnuje zejména sídlištní zeleň, okrajové rekreační parky, hřbitovy. V pasportu zeleně je doporučeno 1-4 sečí trávníku (MMO,2016d).

V průběhu sledovaného období 2010-2014 se zpříšňují podmínky pro stanovení výše finančních prostředků městským obvodům na zkvalitňování veřejné zeleně v Ostravě.

4.2.3 Zhodnocení standardu kvality městské hromadné dopravy v Ostravě

Standards kvality v MHD jsou statutárním městem Ostrava specifikované požadavky na zvýšení kvality veřejné služby v přepravě cestujících v Ostravě a používají se k procentnímu měření úrovně kvality přepravních služeb dopravní společnosti. Z hlediska propojenosti linek a spojů a nesymetrickému rozdělení území Ostravy se městská hromadná doprava dostává do konfliktu s potřebami místních obyvatel. Hojně využívané jsou tramvajové linky zejména v oblastech velkých podniků, vlakových a autobusových nádraží a v blízkosti obchodních center. Všechny tramvajové linky č. 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 17 jezdí v 10 minutových intervalech, kromě č. 14, 18, 19. O víkendech je časový interval prodloužen na 20 minut mezi spoji stejných linek nebo nejedí vůbec, v případě přestupních stanic jako je Hranečník - Nová Huť je časový interval mimo dopravní špičku 20-40 minut. Trolejbusové linky č. 101, 102, 103, 104, 106, 107, 108 jezdí v ranní a odpolední špičku v 10 minutových časových intervalech, mimo špičku a o víkendech co 20 minut až na linky č. 105, 109, 110, 111, 112, 113. Autobusové linky č. 21, 37, 38, 44 jezdí v ranní a odpolední špičku v 10, 20, 30, 40 minutových časových intervalech. O víkendech jsou spoje časově podobné jako u tramvají a trolejbusů, jezdí co 20-30 minut nebo nejedí vůbec. Kratší časové intervaly mezi linkami by tak mohly ovlivnit kvalitu městské hromadné dopravy.

Za účelem zvýšení podílu obyvatel využívajících hromadnou přepravu po městě jsou měřeny standardy kvality, k nimž patří dodržování času příjezdu a odjezdu ze zastávek, poskytování informací cestujícím na i ve vozidlech, na zastávkách, čistota vozidel, klima, pohodlí a technický stav vozidel, zevnějšek personálu, jízdenkové automaty a dostupnost jízdních dokladů. V průběhu sledovaného období 2010-2014 jsou nejvyšší nároky na informace na nebo ve vozidlech, kde je úroveň náročnosti stanovená na 96 %, což znamená, že 96 % kontrolovaných vozidel shledá cestující za čisté, poskytující aktuální informace. Výjimku ve splnění definice standardu tvoří roky 2010 a 2011, je dokumentováno v Tab. 4.6. V letech 2010-2013 byla úroveň náročnosti na 95 %. Se stejnou úrovní náročností byla čistota

vozidel, klima, pohodlí a technický stav vozidla, což znamená, že 96 % kontrolovaných vozidel splňují definici standardu. Personál jeho zevnějšek se hodnotí také 96 % v definici standardu. Tato úroveň hodnotí vzhled stejnokrojů zaměstnanců dopravního podniku. Druhá nejvyšší úroveň náročnosti 95 % pro jízdenkové automaty, což znamená, že 95 % kontrolovaných automatů je funkčních a splňuje definici standardu. Třetí nejvyšší úroveň náročnosti 90 % je určená pro stálé informace na zastávkách, což znamená, že 90 % kontrolovaných zastávek odpovídá definici standardu. Na zastávkách jsou umístěny zastávkové označníky s reflexním provedením, poskytující časové údaje, čísla linek a spojů veřejné dopravy, název zastávky aj. Úroveň náročnosti nebyla za sledované období změněna. S nejnižší úrovní náročností 80 % je čas/přesnost provozu. Výsledky kontrol jsou dokumentovány v Tab. 4.6.

Tab. 4. 6: Výsledky měření úrovně kvality přepravních služeb Dopravního podniku Ostrava a.s.

Ukazatel	Rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Čas/Přesnost provozu	84,93 %	87,76 %	87,97 %	92,24 %	92,76 %
Informace na nebo ve vozidlech	94,01 %	93,94 %	99,98 %	99,90 %	100,00 %
Stálé informace na zastávkách	99,24 %	99,71 %	94,86 %	95,26 %	95,54 %
Čistota vozidel, klima, pohodlí a technický stav vozidel	99,85 %	99,78 %	99,34 %	98,97 %	99,58 %
Personál jeho zevnějšek	100,00 %	100,00 %	99,91 %	99,98 %	99,79 %
Jízdenkové automaty	96,56 %	99,17 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Dostupnost jízdního dokladu	97,60 %	98,55 %	X	X	X

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů MMO, 2015h

Výsledek procentního měření úrovně kvality přepravních služeb dopravce ukazuje na plnění požadavků SMO v průměrných ročních hodnotách úrovně náročnosti.

Ze zhodnocení standardů kvality zvolených místních veřejných služeb za období 2010-2014 vyplynulo, že změny kvality v poskytování zvolených služeb jsou přidanou hodnotou, která spočívá v odstraňování komunálního odpadu tříděním, materiálovým a energetickým využitím, což zabraňuje hromadění odpadu v okolí bytových domů a udržuje čistotu krajiny. Zkvalitňování a udržování veřejné zeleně zahrnuje péči o vzhled územních obvodů a vytváření podmínek pro rozvoj kultury, cestovního ruchu a podnikatelských aktivit v územním obvodu Ostravy. Přidaná hodnota v městské hromadné dopravě spočívá ve zvyšování komfortu v dopravních prostředcích, jež má vliv na využívání dopravních prostředků a rentabilitu města Ostravy.

Územní rozvoj spočívá v ekonomické přidané hodnotě poskytovaných místních veřejných službách, která tvoří zevnějšek města Ostravy.

5 Závěr

Zhodnocením místních veřejných služeb sběr, svoz a odstraňování komunálního odpadu, péče o veřejnou zeleň a městská hromadná doprava v Ostravě z hlediska nákladů na zajištění městského systému a veřejné služby vyplynulo, že úroveň těchto zvolených služeb odpovídá potřebám města a patří do konzervativní rozpočtové politiky města Ostravy za období 2010-2014. Pro zajištění místních veřejných služeb se využívá partnerství v podobně vlastních obchodních korporací dotované z veřejných prostředků rozpočtu města Ostravy.

Ze zhodnocení standardů a jejich využití byla zhodnocena za nejproblematictější oblast městské hromadné dopravy z hlediska upřednostňování individuální automobilové dopravy v Ostravě, což potvrzuje pokles v počtu přepravených osob za rok. Snižování znečišťování ovzduší a zvyšování atraktivity městské hromadné dopravy je prioritou statutárního města Ostravy. Standard kvality pro veřejnou zeleň není přísně vymezen, pouze doporučuje vhodnost využití pasportu zeleně k zajištění kvalitní zeleně. Standard kvality pro svozovou službu je na rozdíl od veřejné zeleně přísně sledován ve snižování směsného komunálního odpadu na skládkách. Statutární město Ostrava zajišťuje společensky uznané místní veřejné služby, které mají naplnit očekávání místních obyvatel prostřednictvím standardu na zvýšení kvality zvolených služeb.

Prostřednictvím analýzy byly odhaleny záměry na snižování produkce směsného komunálního odpadu, na zkvalitňování a rozšiřování zelených ploch a na snižování automobilové dopravy v územním obvodu Ostravy. Pro zhodnocení těchto služeb byly použity časové řady a komparativní analýza nákladů na zajištění městského systému a veřejné služby. Pro měření standardů kvality byla použita metoda procentního podílu a model plánování, jednak pro péči o veřejnou zeleň, a jednak pro efektivní využití finančních prostředků z rozpočtu města. Cíl bakalářské práce byl splněn.

Komparací standardů na kvalitu zvolených služeb a nákladů z rozpočtu statutárního města Ostravy bylo zjištěno, že došlo k nárůstu tříděných složek komunálního odpadu, stejně tak směsného odpadu a nákladů s tím spojené. Celkové náklady na třídění komunálního odpadu se tak zvýšily v průměru o 8,09 % za rok. Na základě časových řad a koeficientu tempa růstu ukazatele uhrazené kompenzace na městskou hromadnou dopravu, město Ostrava vynakládá nejvíce ze tří zvolených služeb, a to 12-14% z celkových nákladů města, což je

necelou polovinou nákladů města na nákupu služeb, který tvoří v průměru 30 % na celkových nákladech města Ostravy. Standardy na kvalitu služeb v přepravě cestujících jsou smluvní podmínkou pro poskytnutí kompenzace dopravci. Srovnáním hodnot ukazatele náklady na údržbu ploch veřejné zeleně dvou různých právních forem jsme získali poměr nákladů 1:4 ve prospěch akciové společnosti. Ukázalo se na nevýhodu příspěvkových organizací, které sice mohou mít vlastní příjmy, ale nepatří do ziskové sféry.

Rozsah a kvalita vybraných místních veřejných služeb jsou převážně financovány z veřejných prostředků a dotací. Zvolené standardy kvality vycházejí z požadavků města Ostravy a mají vliv na kvalitu života místních obyvatel a rozvoj města. Tímto byly podmínky ověřované hypotézy splněny.

Pro komplexní návrh bych provedla hlubší analýzu, ale z důvodu nedostupnosti dat jsem nebyla schopna zpracovat.

Seznam použité literatury

Knižní zdroje

Foret, Miroslav. *Marketing pro začátečníky*. 1. vyd. Brno: Edika, 2012. 184 s. ISBN 978-80-266-0006-0.

Kadeřábková, Jaroslava a Jitka Peková. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 300 s. ISBN 978-80-7357-910-4.

Peková, J., Pilný, J., Jetmar, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 488 s. ISBN 978-80-7357-936-4.

Provozníková, Romana. *Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe*. 3. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2015. 280 s. ISBN 978-80-247-5608-0.

Rektořík, Jaroslav, kolektiv autorů. *Organizace neziskového sektoru, Základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. vyd. Praha 4: EKOPRESS, s.r.o., 2010/02. 188 s. ISBN 978-80-86929-54-5.

Schelleová, Andrea. *Nejčastější problémy ve veřejných zakázkách nejen pro sektorové zadavatele*. Praha: Linde Praha, 2014. 119 s. ISBN 978-80-7201-857-4.

Trhlínová, Z.K.. *Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů*. Praha: Auditorium, 2014. 233 s. ISBN 978-80-87284-44-5.

Celkové výdaje města Ostravy na odpadové hospodářství, 2015d. Ostrava: Magistrát města Ostravy.

Celkové výdaje na dopravu a kompenzace, 2015f. Ostrava: Magistrát města Ostravy.

Ceny pracovních operací z pasportu zeleně, 2016b. Ostrava: Magistrát města Ostravy.

Dodatek č. 2 ke smlouvě o veřejných službách v přepravě cestujících a poskytnutí kompenzací za veřejné služby, 2010a. Ostrava: Magistrát města Ostravy.

Dodatek č. 8 ke smlouvě o veřejných službách v přepravě cestujících a poskytnutí kompenzací za veřejné služby, 2011a. Ostrava: Magistrát města Ostravy.

Dodatek č. 9 ke smlouvě o veřejných službách v přepravě cestujících a poskytnutí kompenzací za veřejné služby, 2011b. Ostrava: Magistrát města Ostravy.

Dodatek č. 13 ke smlouvě o veřejných službách v přepravě cestujících a poskytnutí kompenzací za veřejné služby, 2012a. Ostrava: Magistrát města Ostravy.

Dodatek č. 16 ke smlouvě o veřejných službách v přepravě cestujících a poskytnutí kompenzací za veřejné služby, 2014a. Ostrava: Magistrát města Ostravy.

Dodatek č. 14 ke smlouvě o veřejných službách v přepravě cestujících a poskytnutí kompenzací za veřejné služby, 2013a. Ostrava: Magistrát města Ostravy.

Doporučené technologické postupy, 2016d. Ostrava: Magistrát města Ostravy.

DOPRAVNÍ PODNIK OSTRAVA. *Plnění „Smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících a poskytnutí kompenzací za veřejné služby“*, 2011c. Ostrava: Magistrát města Ostravy.

DOPRAVNÍ PODNIK OSTRAVA. *Plnění „Smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících a poskytnutí kompenzací za veřejné služby“*, 2012b. Ostrava: Magistrát města Ostravy.

DOPRAVNÍ PODNIK OSTRAVA. *Plnění „Smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících a poskytnutí kompenzací za veřejné služby“*, 2013b. Ostrava: Magistrát města Ostravy.

DOPRAVNÍ PODNIK OSTRAVA. *Plnění „Smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících a poskytnutí kompenzací za veřejné služby“*, 2014b. Ostrava: Magistrát města Ostravy.

DOPRAVNÍ PODNIK OSTRAVA. *Plnění „Smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících a poskytnutí kompenzací za veřejné služby“*, 2015c. Ostrava: Magistrát města Ostravy.

Náklady na údržbu a obnovu městské zeleně městského obvodu Slezská Ostrava, 2016c. Ostrava: Městský obvod Slezská Ostrava.

Modelová technologie, 2016e. Ostrava: Magistrát města Ostravy.

Odpady a svozy Ostrava, 2015g. Ostrava: OZO Ostrava s.r.o.

Pasport zeleně podle funkčních typů, 2015a. Ostrava: Magistrát města Ostravy.

Počet sběrných nádob OZO Ostrava s.r.o., 2016f. Ostrava: OZO Ostrava s.r.o.

Schválený rozpočet neúčelové dotace na léta 2010-2014, 2015b. Ostrava: Magistrát města Ostravy.

Smlouva o veřejných službách v přepravě cestujících a poskytnutí kompenzací za veřejné služby č. 3010/2009/OD, 2009a. Ostrava: Magistrát města Ostravy.

Standardy kvality v MHD 2010-2014, 2015h. Ostrava: Magistrát města Ostravy.

Výdaje na veřejnou zeleň, 2015e. Ostrava: Městský obvod Moravská Ostrava a Přívoz.

Vývoj nedoplatků 2005-2015 dle nárůstu v procentech, 2016a. Ostrava: Magistrát města Ostravy.

Elektronické zdroje

Dopravní podnik a.s. *Výroční zprávy* [online]. DPO [cit. 8. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.dpo.cz/o-spolecnosti/vyrocní-zpravy.html>

Ministerstvo životního prostředí. *Legislativa a metodické pokyny* [online]. MŽP [cit. 8. 4. 2016]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/legislativa_metodicke_pokyny_odpady

Ministerstvo vnitra ČR. *Podpora zavádění kvality ve veřejné správě* [online]. MVČR [cit. 8. 12. 2015].

Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/verejna-sprava-podpora-zavadeni-kvality-ve-verejne-sprave.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D>

Moravská Ostrava a Přívoz. *Ošetřování travníkových ploch ze dne 16. 5. 2012* [online]. MOAP [cit. 8. 4. 2016]. Dostupné z: <https://moap.ostrava.cz/cs/informacni-rozcestnik/zivotni-prostredi/rocni-plan-udrzby-zelene/osetrovani-travnikovych-ploch>

Navrátilová, A., N. Rozmanová a kolektiv. *Principy a pravidla územního plánování ze dne 4. 1. 2013* [online]. ÚUR [cit. 13. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=2571>

OZO Ostrava s.r.o. *Služby pro občany a » Komplexní systém nakládání s komunálními odpady* [online]. OZO [cit. 13. 12. 2015]. Dostupné z: <http://www.ozoostrava.cz/sluzby-pro-obcany-a-obce/komplexni-system-nakladani-s-komunalnimi-odpady>

Statutární město Ostrava. *Informace o dopravě* [online]. SMO [cit. 3. 2. 2016]. Dostupné z: <https://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/odbor-dopravy/oddeleni-silnic-mostu-rozvoje-a-organizace-dopravy/informace-o-doprave>

Statutární město Ostrava. *Komunální odpad a druhy odpadů* [online]. SMO [cit. 21.12.2015]. Dostupné z: <https://www.ostrava.cz/cs/o-meste/zivotni-prostredi/odpadove-hospodarstvi/odpadove-hospodarstvi>

Statutární město Ostrava. *Městské obvody* [online]. SMO [cit. 21.12.2015]. Dostupné z: <http://www.ostrava.cz/cs/o-meste/mestske-obvody>

Statutární město Ostrava. *Obchodní společnosti* [online]. SMO [cit. 8.12.2015]. Dostupné z: <https://www.ostrava.cz/cs/o-meste/organizace-a-institute/mestske-organizace/obchodni-spolecnosti>

Statutární město Ostrava. *Odbor dopravy* [online]. SMO [cit. 3. 2. 2016]. Dostupné z: <https://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/odbor-dopravy>

Statutární město Ostrava. *Organizační řád Magistrátu – Příloha č. 3 ze dne 10. 2. 2016* [online]. SMO [cit. 9.12.2015]. Dostupné z: <https://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/organizacni-rad-magistratu>

Statutární město Ostrava. *Rating Ostravy je stabilní ze dne 30. 6. 2014* [online]. SMO [cit. 9.4.2016]. Dostupné z: <https://www.ostrava.cz/cs/o-meste/tiskove-zpravy/rating-ostravy-je-stabilni>

Statutární město Ostrava. *Separační tašky do každé ostravské domácnosti* [online]. SMO [cit. 6. 6. 2016]. Dostupné z: <http://www.ostrava.cz/cs/o-meste/aktualne/separacni-tasky-do-kazde-ostravske-domacnosti>

Statutární město Ostrava. *Třídění odpadu se vyplácí městu i lidem ze dne 5. 2. 2015* [online]. SMO [cit. 9.4.2016]. Dostupné z: <https://www.ostrava.cz/cs/o-meste/aktualne/trideni-odpadu-se-vyplaci-mestu-i-lidem>

Statutární město Ostrava. *Územní plán Ostravy ze dne 21. 5. 2014* [online]. SMO [cit. 13.3.2016]. Dostupné z: <http://gisova.ostrava.cz/uzemni-plan.php>

Statutární město Ostrava. *Vyhlášky statutárního města Ostravy* [online]. SMO [cit. 10.4.2016]. Dostupné z: <https://www.ostrava.cz/cs/urad/pravni-predpisy/vyhlaskey-statutarniho-mesta-ostravy/publicnotices>

Statutární město Ostrava. *Vyhodnocení cílů odpadového hospodářství statutárního města Ostravy za roky 2011-2013 a jeho další rozvoj do roku 2020* [online]. SMO [cit. 8.12.2015]. Dostupné z: <https://www.ostrava.cz/cs/o-meste/zivotni-prostredi/odpadove-hospodarstvi/dokumenty-a-materialy>

Statutární město Ostrava. *Ztráta pro celý region* [online]. SMO [cit. 6.6.2016]. Dostupné z: http://www.novabela.cz/assets/File.ashx?id_org=81205&id_dokumenty=2344

Technické služby, a.s. Slezská Ostrava. *Údržba zeleně* [online]. TSSO [cit. 8. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.technicke-sluzby.cz/udrzba-zelene/>

Ostatní zdroje

Nařízení vlády ze dne 4. června 2003, o Plánu odpadového hospodářství České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 70, s. 3739. Dostupný také z:

<http://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/narizeni-vlady-ze-dne-4-cervna-2003-o-planu-odpadoveho-hospodarstvi-ceske-republiky-4473.html>

Zákon č. 128 ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1738. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=o+obc%u00edch&typeLaw=zakon&what=Text_v_annotaci&stranka=2

Zákon č. 185 ze dne 15. května 2001 o odpadech a o změně některých předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 71, s. 4074. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=71&typeLaw=zakon&what=Cislo_castky&stranka=2

Zákon č. 250 ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73, s. 3557. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=73&typeLaw=zakon&what=Cislo_castky&stranka=2

Zákon č. 114 České národní rady ze dne 19. února 1992 o ochraně přírody a krajiny. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 28, s. 666. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=28&typeLaw=zakon&what=Cislo_castky&stranka=3

Zákon č. 243 ze dne 29. června 2000 o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní). In: *Sbírka zákonů České republiky*.

2000, částka 73, s. 3513. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=o%20rozpo%20c4%8dtov%20a9m%20ur%20c4%8den%20ad%20dan%20c3%ad&typeLaw=zakon&what=Text_v_annotaci

Zákon č. 194 ze dne 20. května 2010 o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2010, částka 65, s. 2210. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=o%20ve%c5%99ejn%c3%bdch%20slu%c5%beb%c3%a1ch%20v%20p%c5%99prav%c4%9b&typeLaw=zakon&what=Text_v_annotaci

Vyhláška č. 175 Ministerstva dopravy a spojů ze dne 15. června 2000 o přepravním řádu pro veřejnou drážní a silniční osobní dopravu. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 54, s. 2535. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=o%20p%c5%99pravn%c3%adm%20%c5%99%c3%a1du%20pro%20ve%c5%99ejnou%20dr%c3%a1%c5%ben%c3%ad%20a%20silni%c4%8dn%c3%ad%20osobn%c3%ad%20dopravu&typeLaw=zakon&what=Text_v_annotaci

Zákon č. 111 ze dne 26. dubna 1994 o silniční dopravě. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1994, částka 37, s. 1154. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=o+silni%u010dn%u00ed+doprav%u011b&typeLaw=zakon&what=Text_v_annotaci&stranka=2

Zákon č. 266 ze dne 14. prosince 1994 o dráhách. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1994, částka 79, s. 3042. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=o+dr%u00e1h%u00e1ch&typeLaw=zakon&what=Text_v_annotaci&stranka=3

Seznam zkratek

a.s.	akciová společnost
DPO	Dopravní podnik Ostrava
KO	komunální odpad
MHD	městská hromadná doprava
MMO	Magistrát města Ostravy
MO	městské obvody
MOAP	Moravská Ostrava a Přívoz
OH	odpadové hospodářství
SMO	statutární město Ostrava
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
TSSO	Technické služby, a.s. Slezská Ostrava

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 7. 7. 2016

.....
jméno a příjmení studenta